

Sneek, Het Eiland
gemeente Súdwest-Fryslân, Fr.
Een Archeologisch Bureauonderzoek
en Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)
Karterende Fase
Definitief
Steekproefrapport 2021-06/03

Sneek, Het Eiland
gemeente Súdwest-Fryslân, Fr.
Een Archeologisch Bureauonderzoek
en Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)
Karterende Fase
Definitief
Steekproefrapport 2021-06/03

Sneek, Het Eiland
gemeente Súdwest-Fryslân, Fr.
Een Archeologisch Bureauonderzoek en
Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)
Karterende fase

Een onderzoek in opdracht van
Rho Adviseurs

Steekproefrapport 2021-06/03
ISSN 1871-269X
Status: **Definitief**

Auteur: drs. C.R.C. Schamp
(senior KNA-archeoloog/-prospecteur, registratienr.
Actorregister: 46647395)

Autorisatie: dr. J. Jelsma
(senior KNA-archeoloog/-prospecteur, registratienr.
Actorregister: 35453178)

Goedgekeurd door de bevoegde overheid
gemeente Súdwest-Fryslân, Gemeentelijk
beleidsarcheoloog mevr. Y.M. Boonstra
d.d. 22 juli 2021

De Steekproef bv werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 4.1 en SIKB-BRL 4000.
Voor dit onderzoek gelden protocollen 4002 & 4003.
Foto's en tekeningen zijn gemaakt door
De Steekproef, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, juli 2021

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd
en/of openbaar gemaakt zonder bronvermelding.

De Steekproef bv aanvaardt geen aansprakelijkheid
voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing
van de adviezen of het gebruik van de resultaten van
dit onderzoek.

De Steekproef bv Archeologisch Onderzoeks- en
Adviesbureau

adres	Hogeweg 3, 9801 TG Zuidhorn
telefoon	050 – 5779784
internet	www.desteekproef.nl
e-mail	info@desteekproef.nl
kvk	02067214

Inhoud

Samenvatting

Administratieve gegevens van het plangebied

1. Inleiding.....	1
1.1 Aanleiding en doel (KNA 4.1: LS01).....	1
1.2 Locatie (KNA 4.1: LS01, LS02).....	2
1.3 Beleid (KNA 4.1: LS01).....	4
2. Bureauonderzoek (KNA 4.1: LS06).....	5
2.1 Bronnen.....	5
2.2 Fysische geografie (KNA 4.1: LS04).....	5
2.3 Archeologie (KNA 4.1: LS04).....	8
2.4 Historische geografie (KNA 4.1: LS03).....	12
2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 4.1: LS05).....	16
3. Veldonderzoek (KNA 4.1: VS05).....	18
3.1 Methoden en technieken (KNA 4.1: VS01).....	18
3.2 Resultaten veldwerk (KNA 4.1: VS02, VS03).....	19
4. Conclusies en advies (KNA 4.1: VS07).....	21

Gebruikte bronnen

Lijst van figuren en tabellen

Appendix: I.	Archeologische periodes
II.	Boorbeschrijvingen
III.	Boorstaten

Samenvatting

In opdracht van Rho Adviseurs is door De Steekproef bv plangebied “Het Eiland” in Sneek, in de gemeente Súdwest-Fryslân archeologisch onderzocht. De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen herinrichting van een woonwijk, waarbij de woningen zullen worden vervangen of verbeterd. Voor de herstructurering van de wijk zal een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld. Conform het beleid van de gemeente Súdwest-Fryslân is een archeologisch onderzoek noodzakelijk omdat de sloop en de vervangende nieuwbouw zullen leiden tot graafwerkzaamheden die dieper gaan dan 0,40 meter beneden maaiveld. Deze bodemingrepen vormen een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden. Voorafgaand aan het veldwerk is een archeologisch bureauonderzoek met een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. Tijdens het veldonderzoek is verwachtingsmodel getoetst.

Uit het bureauonderzoek bleek dat het plangebied buiten de historische kern van Sneek ligt, in een vlakte van getij-afzettingen. In de diepere ondergrond kunnen nog resten aanwezig zijn uit de steentijd. De pleistocene afzettingen zullen zijn afgedekt met klei en veen. Vanaf 2750 vC tot en met 500 vC lag het plangebied in een veengebied en was het ongeschikt voor bewoning. In de top van het veen en de kleiafzettingen kunnen resten voorkomen uit de ijzertijd – romeinse tijd. Vanaf het begin van de negentiende eeuw was het plangebied weiland. Later, in de jaren '60 is het terrein met zand opgehoogd, om het bouwrijp voor nieuwbouw. Met de bouw en inrichting van het terrein hebben eerder al bodemingrepen plaatsgevonden.

In totaal zijn tijdens het veldonderzoek 26 boringen verricht. Uit het veldonderzoek blijkt dat er in het plangebied onder de bouwvoor een vergraven / grotendeels opgebracht pakket aanwezig is, met hieronder klei- en veenlagen. Er werden geen archeologische resten en/of vindplaatsen aangetroffen. Hiermee is er in het plangebied een lage kans op behoudenswaardige archeologische waarden.

Selectie-advies door drs. C.R.C. Schamp (senior KNA-archeoloog/prospecteur)

Inventariserend veldonderzoek: Karterende Fase

Op basis van de resultaten van het onderzoek, achten wij de kans op de aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied laag. In de boringen zijn geen archeologische indicatoren gevonden en er is geen intacte bodem (meer) aanwezig. Het terrein is opgehoogd met zand en bij eerdere bodemingrepen is de bodem in grote delen van het plangebied al vergraven geraakt. Wij adviseren daarom geen archeologisch vervolgonderzoek voor het onderzochte plangebied “Het Eiland” in Sneek.

Als bij toekomstig graafwerk onverhoopt toch archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, dan dient daarvan direct melding te worden gemaakt bij de minister conform de Erfgoedwet 2016, artikel 5.10 & 5.11. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Súdwest-Fryslân.

Selectie-besluit gemeente Súdwest-Fryslân

Dit rapport is ter toetsing voorgelegd aan de bevoegde overheid, de gemeente Súdwest-Fryslân, vertegenwoordigd door zijn beleidsarcheoloog mevrouw Y. Boonstra. Deze heeft op 23 juli 2021 per e-mail aangegeven het rapport goed te keuren en bovengenoemd selectie-advies op te volgen.

Administratieve gegevens van het plangebied

Tabel 1. Sneek, Het Eiland: Administratieve gegevens.

Provincie	Fryslân
Gemeente	Súdwest-Fryslân
Plaats	Sneek
Toponiem	Het Eiland
Kaartblad	10H
Archeoregio	7. Fries-Gronings kleigebied
Centrumcoördinaat	174,152 / 560,640
Kadastrale perceelnummers	Sneek, Sectie D, perceelnummers: 1317, 1388, 1389, 1398, 1401, 1402, 1497, 2021, 2808, 3064 t/m 3070, 3072 t/m 3078, 3080, 3081, 3082, 3083, 3084, 3085, 3325, 3326, 3327 en 4265
Oppervlakte plangebied	Circa 4,4 hectare
NAP-hoogte maaiveld	0,2 meter + NAP
Huidig grondgebruik	Bebouwd, straten en groenvoorziening
Soort onderzoek	bureauonderzoek & veldonderzoek (karterende fase)
Opdrachtgever	Rho Adviseurs Druifstreek 72-C, 8911 LH Leeuwarden Contactpersoon: dhr. Th. de Jong 058 256 40 87 / thomas.dejong@rho.nl
Uitvoerder	De Steekproef, drs. C.R.C. Schamp, senior KNA-archeoloog & senior KNA-prospecteur
Bevoegde overheid	Gemeente Súdwest-Fryslân Marktstraat 8, 8601 CT Sneek Postbus 10.000, 8600 HA Sneek T: 140515 E: info@gemeentesudwestfryslan.nl
Bestemmingsplan Eiland – De Domp 2011, gemeente Súdwest-Fryslân onherroepelijk (vastgesteld 2011-06-24): IMRO-idn:NL.IMRO.1900.2010eilandedomp-onhe	Dubbelbestemming: Waarde – Archeologie
Steekproef projectcode	2021-06/03
Onderzoeksmeldingsnummer	5093631100
Datum veldwerk	15-07-21
Maximale diepte onderzoek	400 centimeter beneden maaiveld
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed / Noordelijk Archeologisch Depot / DANS / DINO-loket (boorgegevens)

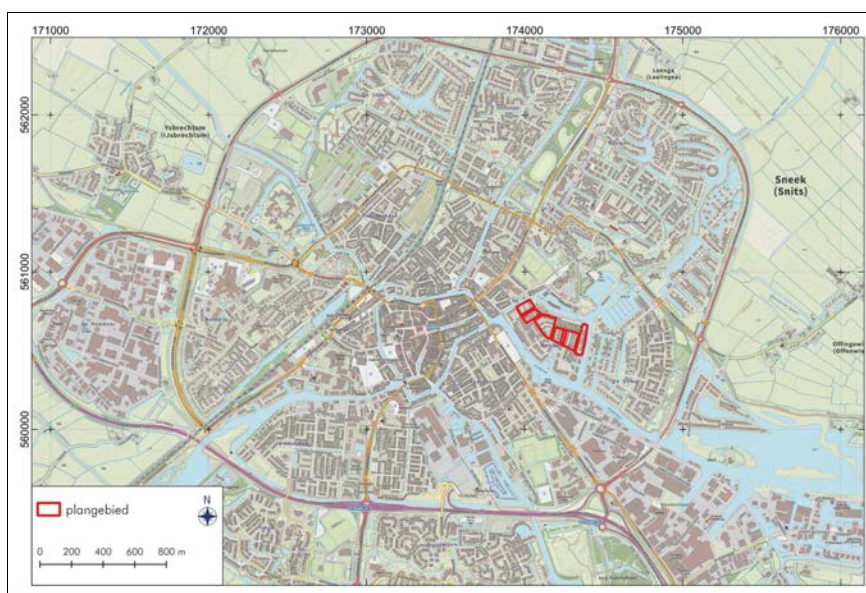
1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 4.1: LS01)

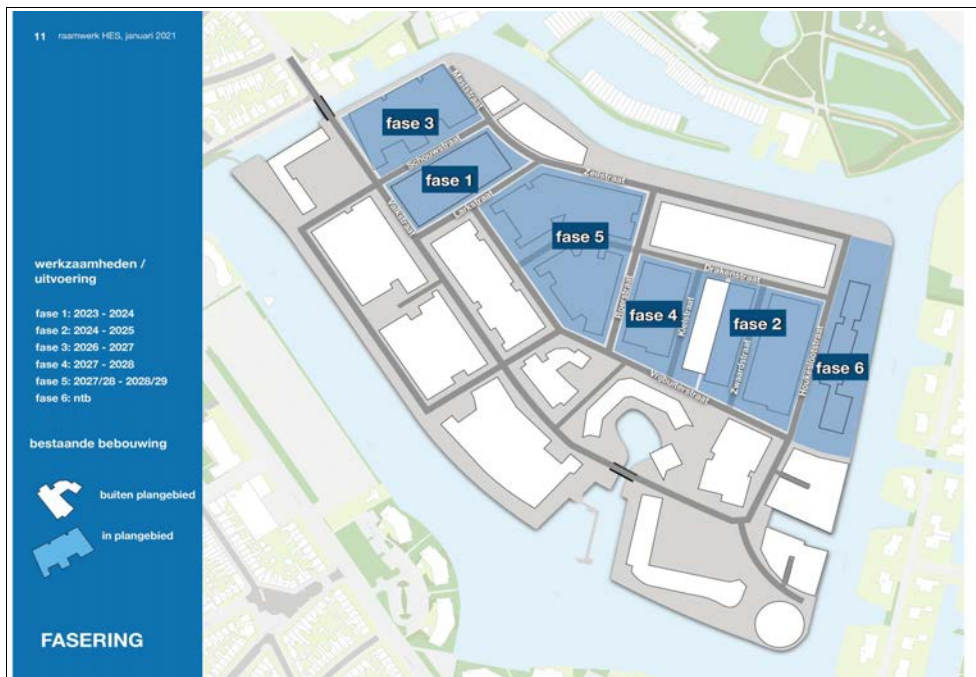
In opdracht van Rho Adviseurs is op 15 juli 2021 een inventariserend archeologisch onderzoek (karterende fase) uitgevoerd voor plangebied Het Eiland in Sneek, gemeente Súdwest-Fryslân, Fryslân (Figuur 1). De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen herinrichting van een woonwijk. Voor woningbouwvereniging Elkien wordt een bestemmingsplan opgesteld voor een herstructurering in de wijk Het Eiland te Sneek (gemeente Súdwest-Fryslân). Een groot deel van de woningen in de wijk zal worden vervangen of verbeterd. De woningen zullen daarbij gefaseerd (in 6 fases) gesloopt en gebouwd worden (Figuur 2). Het tussenliggende groen en de tussenliggende infrastructuur zullen worden meegenomen in de herstructurering.

De sloop en de vervangende nieuwbouw leiden tot graafwerkzaamheden die dieper gaan dan 0,40 meter beneden maaiveld. Conform het beleid van de gemeente Súdwest-Fryslân, die daarbij de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra hanteert, is een archeologisch onderzoek noodzakelijk omdat de oppervlakte van de bodemingrepen groter zal zijn dan 50 m² en dieper dan 0,40 meter beneden het maaiveld (zie Hoofdstuk 2.5). De exacte diepte van de graaf- en sloopwerkzaamheden waren voorafgaand aan het onderzoek nog niet bekend. De bodemingrepen die gepaard gaan met de sloop en nieuwbouw, betekenen een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden.

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek door middel van boringen (karterende fase). Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst. Het doel van het veldonderzoek is het vaststellen van de aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied. Hierbij wordt gekeken naar de bodemopbouw, de mate waarin deze intact is en naar het voorkomen van archeologische indicatoren, zoals aardewerk, metalen voorwerpen, bouw materiaal, hout, bot en houtskool.

Figuur 1. Sneek, Het Eiland: Uitsnede van de topografische kaart 1:25.000. Het plangebied is rood omlijnd. Bron: Topografische Dienst Kadaster 2021.

Figuur 2. Sneek, Het Eiland: De voorgenen herinrichting voor de wijk Het Eiland te Sneek (gemeente Súdwest-Fryslân; bron: Rho Adviseurs).

1.2 Locatie (KNA 4.1: LS01, LS02)

Het plangebied ligt in het zuidwesten van de bebouwde kom van Sneek in de woonwijk Het Eiland. Sneek is de grootste plaats in de gemeente Súdwest-Fryslân en qua grootte de derde plaats van de provincie Fryslân.

Het plangebied ligt tussen de Valkstraat, Larkstraat, de Vrijbuitenstraat in het zuiden en de Maststraat en de Zeilstraat in het noorden (Figuren 1, 2, 3 en 4). Verder maken de volgende straten ook deel uit van het plangebied: Giekstraat, Gaffelstraat, Schouwstraat, Larkstraat, Drakenstraat, Roerstraat, Kielstraat, Zwaardstraat, Houkeslootstraat en Gangboord (Figuur 1). Rondom de wijk "Het Eiland" liggen de vaarten: Oude Vaart, Jachthavenkanaal en Sommerak (Houkesloot).

De totale oppervlakte is circa 4,4 hectare. In het plangebied staan nog meerdere woningen die zullen worden vervangen of verbeterd. Het tussenliggende groen en de tussenliggende infrastructuur zullen eveneens worden meegenomen bij de herstructurering. Bij deze ingrepen wordt dieper gegraven dan 50 centimeter beneden maaiveld.

Volgens informatie van het Kabels en Leidingen Informatie Centrum (KLIC) lopen er zeer veel kabels en leidingen ter hoogte van het plangebied (Figuur 3; KLIC-melding: 21G428393). Deze liggen met name in de straten en aan de voorzijden van de woningen. Het betreffen waterleidingen (Figuur 3: blauw), elektriciteitskabels (Figuur 3: rood en bruin), gasleidingen (Figuur 3: geel), riool (Figuur 3: donkerroze) en datatransportkabels (Figuur 3: groen).

Voor een overzicht van de administratieve gegevens wordt verwezen naar Tabel 1.

Figuur 3. Sneek, Het Eiland: Luchtfoto van het plangebied. Het plangebied is rood omlijnd. Er liggen zeer veel kabels en leidingen in het plangebied (KLIC-melding: 21G428393).

Figuur 4. Sneek, Het Eiland: Foto van het plangebied ten tijde van het veldonderzoek. Links: Foto bij boring 7, richting het zuiden; Rechts: Foto bij boring 12, richting het oosten.

1.3 **Beleid** (KNA 4.1: LS01)

Ter bescherming van de bekende en verwachte archeologische waarden zijn in de gemeentelijke bestemmingsplannen dubbelbestemmingen opgenomen. Op grond van dubbelbestemmingen geldt een vergunnings- en/of onderzoeksplicht voor het bouwen vanaf een bepaalde omvang en voor het uitvoeren van bepaalde werken en werkzaamheden. Het plangebied valt onder het bestemmingsplan Eiland – De Domp 2011, gemeente Súdwest-Fryslân (bron: www.ruimtelijkeplannen.nl; IMRO-idn: NL.IMRO.1900.2010eilanddedomp-onhe). Voor het plangebied geldt dubbelbestemming: Waarde – Archeologie. Conform het beleid van de gemeente Súdwest-Fryslân, die hierbij de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra: FAMKE hanteert, is een archeologisch onderzoek noodzakelijk omdat de oppervlakte van de bodemingrepen groter zal zijn dan 50 m² en dieper dan 0,40 meter beneden het maaiveld (zie Hoofdstuk 2.5).

Omdat bij de geplande graafwerkzaamheden de archeologische vrijstellingsgrenzen worden overschreden dient de initiatiefnemer in het kader van de omgevingsvergunning een rapport te overleggen waarin naar oordeel van de bevoegde overheid de archeologische waarde van het plangebied voldoende in beeld is gebracht. In het kader hiervan heeft dit archeologisch onderzoek plaatsgevonden.

2. Bureauonderzoek (KNA 4.1: LS06)

2.1 Bronnen

Tijdens het bureauonderzoek is de bestaande relevante kennis van het plangebied verzameld. Eén van de bronnen is Archis 3, het archeologisch registratie- en informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Deze databank is toegankelijk voor organisaties die werkzaam zijn in de archeologie. Het bevat een GIS-systeem waarin onder meer een archeologische kaart en aardkundige kaarten geraadpleegd kunnen worden. Een andere bron is Publieke Dienstverlening op de Kaart (PDOK), een dienst van de overheid met open-datasets van actuele geo-informatie. De gebruikte bronnen voor het bureauonderzoek zijn opgenomen in de literatuurlijst aan het einde van dit rapport. Voor de archeologische periode-indeling wordt verwezen naar Appendix I.

2.2 Fysische geografie (KNA 4.1: LS04)

Het plangebied bevindt zich binnen de bebouwde kom van Sneek en is als zodanig niet door Stichting Bodemkartering (STIBOKA) voor de geomorfologische kaart en voor de bodemkaart gekarteerd.

De diepere ondergrond van het plangebied bestaat uit keileem dat is ontstaan tijdens de voorlaatste ijstijd, het Saale-glaciaal (ongeveer 150.000 jaar geleden). Tijdens dit glaciaal zijn pleistocene fluviaatle afzettingen door Scandinavisch landijs grotendeels vermalen en her-afgezet als keileem.

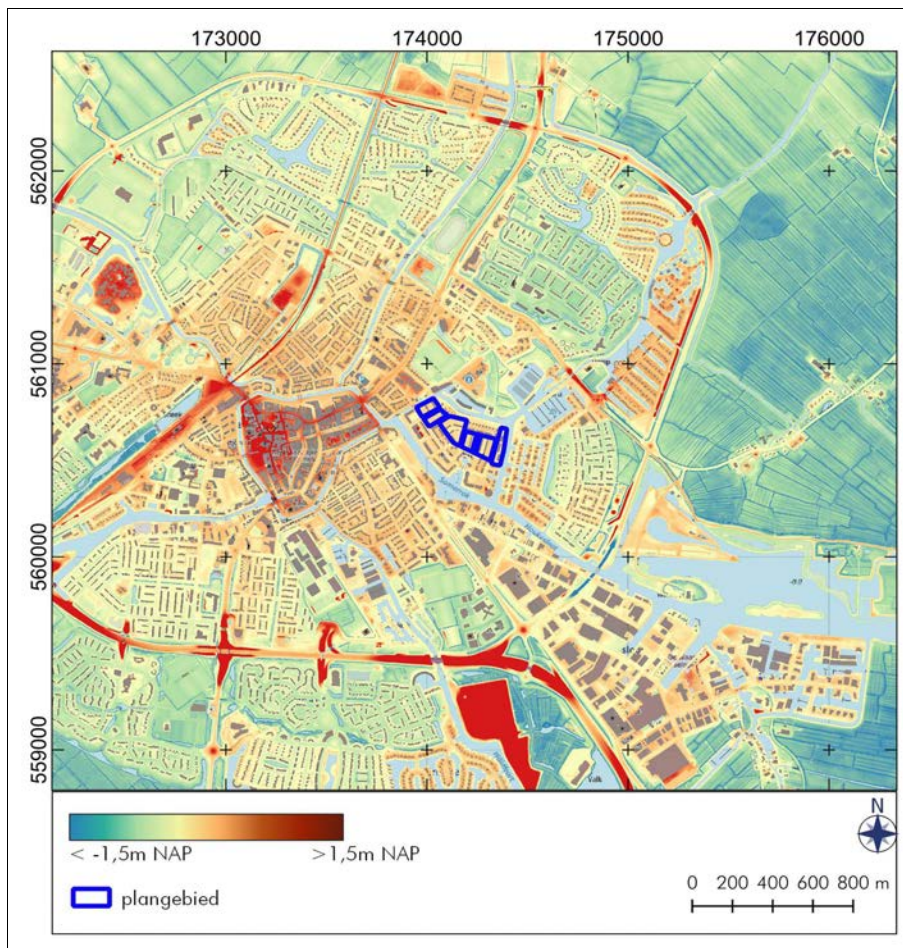
Tijdens een groot deel van de laatste ijstijd (het Weichselien) heerste in Nederland een poolklimaat. Door het ontbreken van begroeiing had de wind vrij spel en kon vanuit het Noordzeebekken dekzand worden afgezet. Dit dekzand behoort tot het Laagpakket van Wierden (Formatie van Bostel). Op de drogere delen van het dekzandlandschap zijn vaak podzolgronden ontstaan. Deze worden gekenmerkt door een uitspoelingslaag (lichtgrijze E-horizont) en een inspoelingslaag (bruine B-horizont). De B-horizont gaat veelal via een geelbruine overgangslaag (de BC-horizont) over in het niet door bodemvorming beïnvloede gele zand (de C-horizont). Het keileem- en dekzandlandschap helt sterk af in noordelijke en westelijke richting door de ligging van de Oude Rijnbedding.

Door de lage ligging hiervan is dit landschap in de kustzones van Fryslân overdekt geraakt met veen en klei. Deze afzettingen zijn ongeveer vanaf 10.000 jaar geleden gevormd nadat de laatste ijstijd overging in een relatief warme periode: het Holoceen. De temperatuurstijging had tot gevolg dat de aanwezige ijskappen begonnen te smelten waardoor de zeespiegel steeg. Als gevolg van de snel stijgende zeespiegel en de slechte ontwatering van het landschap steeg de grondwaterspiegel en ontstonden grote moerassen en zoetwatermeren. Hier trad op grote schaal veenvorming op. Door de snelle zeespiegelstijging verdronken veel van de langs de kust gelegen veengebieden en trad vaak grootschalige erosie van het veen op.

Het plangebied ligt op vlakke van getij-afzettingen die tweemaal per etmaal overstroome vanuit de Marneslenk en de Middellzee. Deze verbonden het gebied respectievelijk in westelijke en in noordelijke richting met de Waddenzee. Door het getijdenwater werd via geulen zand en klei aangevoerd. In en direct naast de geulen werd voornamelijk zand afgezet. Naarmate de afstand tot de geulen toeneemt, zijn de afzettingen kleiiger. Grote delen van het veen raken overslibt met klei, hiermee ontstaat een kwelderlandschap. Op de drogere plekken in het kweldergebied gaat men zich vestigen. Geschikte plekken voor bewoning waren op de hogere kwelder- en oeverwallen langs getijdenrivieren, kreken en prielen. Door de invloed van de zee, ontstond de noodzaak om

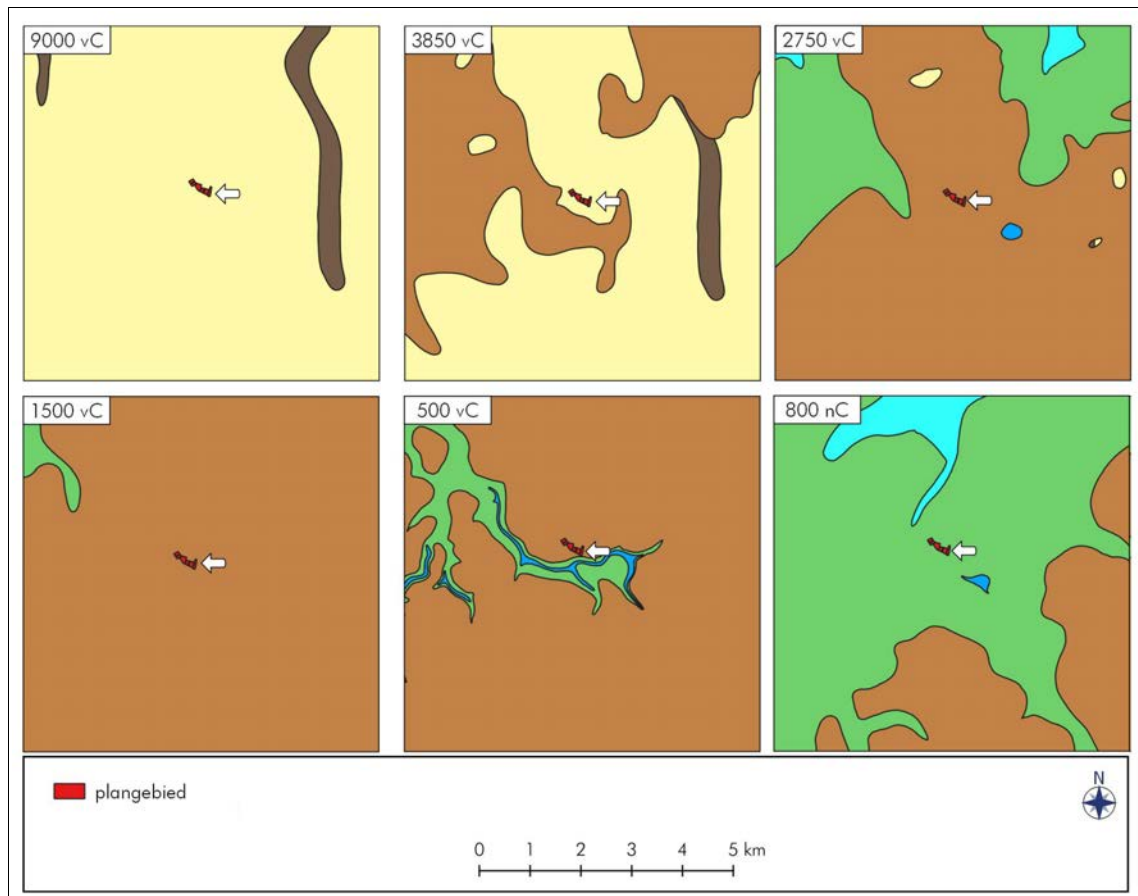
woonplaatsen steeds meer op te hogen en ontstonden individuele verhoogde huisplaatsen: terpen. Deze eerste kolonisten in het kweldergebied hadden een grote invloed op het landschap door het ontwateren en afgraven van het veen. Hierdoor kon zeewater steeds verder landinwaarts reiken. Omstreeks 800 vC verwijdde de rivier de Boorne tot een brede zeearm, waarna deze ook wel bekend stond als de Middelzee. De Middelzee stroomde vanaf de Waddenzee kilometer landinwaarts tot de omgeving van Sneek. Via de Middelzee werd er klei afgezet. Na de bedijking van de Middelzee in de middeleeuwen gebeurde dit echter alleen nog maar bij dijkdoorbraken.

In het plangebied ligt de top van de pleistocene afzettingen tussen -4 en -2 meter beneden NAP. Volgens het Actueel Hoogtebestand Nederland 3 (AHN3) ligt het maaiveld in het plangebied tussen de 0,1 meter beneden NAP en 0,4 meter boven NAP (Figuur 5). Op de hoogtekaart is eveneens goed zichtbaar dat de historische kern van Sneek hoger ligt dan het plangebied. Ten zuidoosten van het plangebied komen lager gelegen gebieden voor op het AHN. Dit betreft een lager gelegen veenontginningsgebied.

Figuur 5. Sneek, Het Eiland: Hoogtekaart gemaakt met behulp van een uitsnede van het Actueel Hoogtebestand Nederland 3 (bron: pdok.nl). Het plangebied is de blauw omlijnd.

In Figuur 6 staan zes uitsneden van paleogeografische kaarten van Nederland afgebeeld (Vos *et al.* 2018). Hierop kan de landschappelijke ontwikkeling van het plangebied goed worden gevolgd. Op de paleogeografische reconstructies ligt het plangebied rond 9000 vC in een dekzandlandschap met ten oosten en noordwesten beekdalen (Figuur 6: geel en donkerbruin). Omstreeks 3850 vC ligt het plangebied nog in een dekzandgebied, op de rand van een veengebied. Door de snelle zeespiegelstijging verdronken veel van de langs de kust gelegen veengebieden en trad vaak erosie van het veen op. Vanaf 2750 vC tot en met 500 vC ligt het plangebied in een veengebied, op de rand van een kwelder en een riviervlakte (Figuur 6: bruin, groen en donkerblauw). Vanaf circa 500 vC is de invloed van de zee merkbaar in de omgeving van het plangebied. Grote delen van het veen raken daarna overslibt met klei en een kwelderlandschap is aan het ontstaan (Figuur 6). Omstreeks 800 nC ligt het plangebied in een kweldergebied. Rond deze periode verwijdde de rivier de Boorne tot een brede zeearm, waarna deze ook wel bekend stond als de Middelzee. De Middelzee stroomde vanaf de Waddenzee kilometer landinwaarts tot de omgeving van Sneek. Via de Middelzee werd er klei afgezet. Na de bedijking van de Middelzee in de middeleeuwen gebeurde dit echter alleen nog maar bij dijkdoorbraken.

Figuur 6. Sneek, Het Eiland: Uitsneden van zes paleogeografische kaarten van Nederland (bron: Vos *et al.* 2018). Het plangebied is de rood ingevuld, bij de witte pijl. Legenda: Geel = dekzandlandschap, donkerbruin = beekdal, bruin = veengebied, lichtgroen = kweldergebied, lichtblauw = getijdengebied en donkerblauw = water/riviervlakte.

Op de geomorfologische kaart is het onderzoeksgebied niet geïnclassificeerd vanwege de ligging in de bebouwde kom. In de omgeving, ten oosten van het plangebied komt een vlakte van getij-afzettingen voor (classificatie geomorfologische kaart: M72; niet afgebeeld). Ten noorden ligt een getij-oeverwal (classificatie geomorfologische kaart B72) en verder gelegen, ten zuidoosten van het plangebied komt een zone voor met ontgonnen veenvlakte (classificatie geomorfologische kaart M81).

Op de bodemkaart (niet afgebeeld) is het onderzoeksgebied eveneens niet geïnclassificeerd vanwege de ligging in de bebouwde kom. In de omgeving, verder gelegen van het plangebied, komen knippige poldervaaggronden voor met (zwarte) klei (classificatie bodemkaart: gMn83C en kMn48C). In het plangebied is sprake van grondwatertrap III: gemiddeld hoogste grondwaterstand hoger dan 40 centimeter beneden maaiveld en gemiddeld laagste grondwaterstand hoger dan 80 centimeter beneden het maaiveld en lager dan 120 centimeter beneden het maaiveld.

2.3 Archeologie (KNA 4.1: LS04)

Uit het plangebied zijn archeologische waarden bekend in Archis 3. In Figuur 7 zijn de bekende terreinen waarvoor eerder archeologische onderzoek heeft plaatsgevonden weergegeven binnen een straal van circa 500 meter rondom het plangebied.

AMK-terreinen

Er zijn in de omgeving van het plangebied twee terreinen geregistreerd die op de Archeologische Monumentenkaart staan (Archis 3). Ten westen van het plangebied staat een terrein van hoge archeologische waarde geregistreerd (Figuur 7: AMK-terrein 10147). Dit betreft het oude centrum van Sneek. Vanaf de 10^e / 11^e eeuw zijn er in deze zone aanwijzingen voor bewoning. Ten noorden van het plangebied ligt nog een terrein van hoge archeologische waarde (Figuur 7: AMK-terrein 10144). Hier ligt een bebouwd terprestant uit de late middeleeuwen met de toponiem: "Sytsingawiersterleane".

Vondstmeldingen

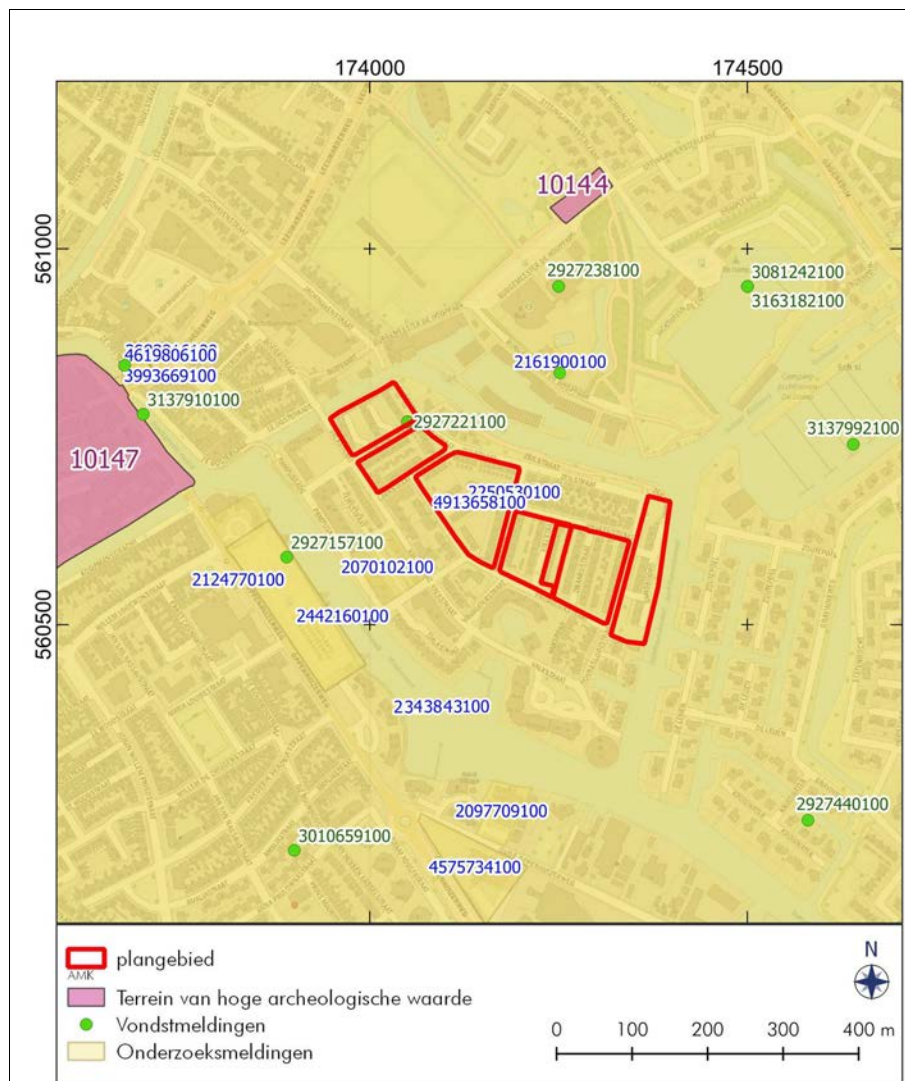
In het plangebied staat één vondstmelding geregistreerd (Figuur 7: 2927221100). Dit betreffen drie zandstenen toogstenen versierd met leeuwenkoppen uit de late middeleeuwen die gevonden zijn in 1958 tijdens niet archeologische graafwerkzaamheden. De locatie van deze vindplaats is onzeker. In Archis 3 staat dat de vondsten werden aangetroffen bij het funderen van een nieuwe uitbreiding van het St. Anthonius-ziekenhuis te Sneek. In 1958 stond ter hoogte van de vondstmelding geen ziekenhuis. Het ziekenhuis werd in 1903 in Sneek geopend aan de Dr. Boumaweg en in 1994 werd het aan de Bolswarderbaan in gebruik genomen. Waarschijnlijk kloppen de coördinaten van de vondstmelding niet in Archis 3. In de omgeving van het plangebied zijn nog tien archeologische vondstmeldingen bekend (Figuur 7; Tabel 2; Archis 3; Vondstmeldingsnummers: 2161900100, 2927157100, 2927238100, 2927440100, 3010659100, 3081242100, 3137910100, 3137992100, 3163182100 en 3993669100). De vondstmeldingen staan afgebeeld in Figuur 7 en een korte beschrijving is per vondstmelding weergegeven in Tabel 2.

Archeologische onderzoeken

Voor de aansluiting van een gasvezelnetwerk in de gemeente Súdwest-Fryslân is eerder een bureauonderzoek uitgevoerd (Figuur 7: 4913658100; Groenhuijzen 2020). Ten zuidwesten van het plangebied is eerder een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd in 2005 (Figuur 7: 2070102100; Buitenhuis 2005). Het onderzoek was nodig voor de bouw van een appartementencomplex aan de Valkstraat en de Pampuskade te Sneek. Uit het

booronderzoek bleek dat de bodem hier uit veenafzettingen bestaat, waarover vermoedelijk door de inbraak van de Middellzee in de laat romeinse tijd en vroege middeleeuwen, klei is afgezet. Er werden geen archeologische waarden aangetroffen. Voor een terrein aan de Houkeslootstraat is eerder een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd door oranjewoud in 2005 (Milojkovic 2005). Op basis van dit onderzoek bleek dat de bodem hier tot diep verstoord is en grotendeels opgebracht, daarom werd geen vervolgonderzoek geadviseerd.

In de omgeving van het plangebied zijn nog zeven archeologische onderzoeken bekend (Figuur 7; Tabel 2; Archis 3; Onderzoeksmeldingsnummers: 2097709100, 2124770100, 2343843100, 2442160100, 3993669100, 4575734100 en 4619806100). De onderzoekslocaties staan afgebeeld in Figuur 7 en een korte beschrijving is per onderzoek weergegeven in Tabel 2.

Figuur 7. Sneek, Het Eiland: Archeologische waarden rondom het plangebied. De paarse gebieden zijn terreinen van hoge archeologische waarden (AMK-terreinen). Gele gebieden zijn in het verleden archeologisch onderzocht. De groene stippen zijn archeologische vondstmeldingen. Het plangebied is rood omlijnd. voor beschrijvingen van de meldingen zie Tabel 2. Bron: Archis 3.

Tabel 2. Sneek, Het Eiland: Archeologische waarden rondom het plangebied.

Zaaknummer	Omschrijving	Datering
<i>AMK-terreinen</i>		
10144	Terrein van hoge archeologische waarde met daarin het oude centrum van Sneek. In de middeleeuwen ontwikkelde Sneek zich tot een belangrijke handelsplaats.	middeleeuwen – nieuwe tijd
10147	Terrein van hoge archeologische waarde met een bebouwd terprestant uit de late middeleeuwen (toponiem: “Sytsingawiersterleane”).	late middeleeuwen
<i>Vondstmeldingen</i>		
2161900100	Tijdens een onderzoek in 2007 door Synthegra (Van der Zee 2007) is een 19 ^e eeuwse ophoging aangetroffen. Deze bestaat uit opgebrachte grond die is vrijgekomen bij de aanleg van de nabijgelegen haven. Hierin is een roodbakkend geglaazuurd stuk aardewerk gevonden.	late middeleeuwen – nieuwe tijd
2927157100	Bij het verbreden van de Houkesloot ten oosten van Sneek werden in 1933 fragmenten aardewerk gevonden. Het betreft handgevormd aardewerk en streepbandaardewerk uit de late ijzertijd – romeinse tijd.	late ijzertijd – romeinse tijd
2927221100	Tijdens niet archeologische graafwerkzaamheden zijn drie zandstenen toogstenen gevonden uit de late middeleeuwen. De locatie van de vondstmelding is onzeker (zie Hoofdstuk 2.3).	late middeleeuwen
2927238100	In het Van der Hoopark zijn in 1962 twee kubusvormige speelsteentjes gevonden. Het materiaal van deze speelstenen was van grijswittekiezels met afgesleten kanten, mogelijk uit de late middeleeuwen. De verwervingswijze is niet nader te bepalen.	late middeleeuwen
2927440100	Tijdens een archeologische opgraving in 1970 zijn hier de resten gevonden van een steen- of pannenkokerij uit de nieuwe tijd (Elzinga 1970).	nieuwe tijd
3010659100	In 1949 zijn tijdens het graven van een haven voor woonboten fragmenten aardewerk gevonden. Deze konden niet nader gedetermineerd worden.	nieuwe tijd
3081242100	Bij een onderzoek door het Biologisch Archeologisch Instituut te Groningen naar een overslibde nederzetting bleek dat er onder een 50-75 centimeter dikke kleilaag bewoningssporen aanwezig waren (BAI/FM 1961). Mogelijk dateren de sporen uit de 3 ^e eeuw nC. De bovenste laag, een brandlaag, bevatte veel romeinse scherven. Onder de brandlaag zijn mestlagen en verwerkt veen gevonden waarin een duidelijke zodenstructuur te herkennen was. Daarnaast is dierlijk bot gevonden, terra sigillata, streepbandaardewerk, een ijzeren bijl en een spinklos.	romeinse tijd
3137910100	Bij de bouw van de nieuwe Oosterpoortsbrug zijn kloostermoppen gevonden van een fundering van een aan de buitenkant van de stadsgracht uit het water oprijzend torentje. Deze maakte deel uit van de voormalige Ooster/Buitenpoort, welke in 1752 is gesloopt (Halbertsma & Elzinga 1961).	late middeleeuwen
3137992100	Dit betreft een melding van Gemeentewerken. Hierdoor konden waarnemingen gedaan worden ter plaatse van de aanleg van een nieuwe jachthaven. Daarbij is een kuil gevonden (Elzinga 1970).	neolithicum – ijzertijd
3163182100	Tijdens de opgraving voor de uitbreiding van een jachthaven zijn in 1961 meerdere vondsten aangetroffen uit de romeinse tijd	romeinse tijd – late middeleeuwen

	(Clason 1962; Elzinga 1962). Hierbij werden meerdere fragmenten handgevormd aardewerk gevonden en streepbandaardewerk, Terra Nigra, Terra Sigillata, dierlijk botmateriaal, hutteleem, een slijpsteen en fragmenten kogelpotaardewer.	
3993669100	Tijdens een archeologisch booronderzoek aan de Leeuwarderweg, 2 ^e Oosterkade te Sneek is een ophogingspakket gevonden met materiaal uit de nieuwe tijd of mogelijk eerder (Teekens 2016).	middeleeuwen
<i>Onderzoeksmeldingen</i>		
2070102100	Inventariserend archeologisch veldonderzoek (IVO-O) door ARC in 2005 voor een terrein aan de valkstraat te Sneek (Buitenhuis 2005). Er werden geen archeologische resten of lagen aangetroffen en ook geen archeologische lagen (Buitenhuis 2005). Op basis van het onderzoek is het terrein vrijgegeven.	
2097709100	Inventariserend archeologisch veldonderzoek (IVO-O) door SyntheGra in 2005 voor een terrein aan de Oude Oppenhuizerweg 17-21 te Sneek (Borsboom 2005). Er werden geen archeologische waarden, het terrein is vrijgegeven.	
2124770100	Inventariserend archeologisch veldonderzoek (IVO-O) door De Steekproef in 2006 voor een terrein aan de Oppenhuizerweg te Sneek (Tulp & Jelsma 2006). Er werden geen archeologische resten of lagen aangetroffen en ook geen archeologische lagen. De bodem bleek sterk verstoord te zijn, het terrein is vrijgegeven.	
2161900100	Tijdens een onderzoek in 2007 door SyntheGra (Van der Zee 2007) is een 19 ^e eeuwse ophoging aangetroffen. Deze bestaat uit opgebrachte grond die is vrijgekomen bij de aanleg van de nabijgelegen haven. Hierin is een roodbakkend geglaazuurd stuk aardewerk gevonden. Het pakket heeft geen archeologische waarde. Daarom is er geen vervolgonderzoek geadviseerd.	
2250530100	Een archeologisch bureauonderzoek door RAAP Archeologisch Adviesbureau bv in 2009 voor de inventarisatie voor een verwachtingskaart (rapport is niet beschikbaar in Archis 3 of DansEasy).	
2343843100	Archeologische inventarisatie van verhoogde boerderijplaatsen in de gemeente Súdwest-Fryslân door RAAP (Aalbersberg 2011; rapport is niet beschikbaar in Archis 3 of DansEasy).	
2442160100	Aanvullend bureau- en booronderzoek aan de Oppenhuizerweg door MUG Ingenieursbureau bv in 2014 (Schrijer 2014). Uit het onderzoek bleek dat de bodem grotendeels al was verstoord. Daarom is de locatie vrijgegeven.	
3993669100	Archeologisch booronderzoek aan de Leeuwarderweg, 2 ^e Oosterkade te Sneek door Antea Group Archeologie (Teekens 2016). Tijdens het onderzoek is een ophogingspakket gevonden met materiaal uit de nieuwe tijd of mogelijk eerder. Op basis van het onderzoek is geadviseerd om de sloop van de bebouwing onder archeologische begeleiding te laten plaatsvinden.	
4575734100	Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek voor een locatie aan de Oude Oppenhuizerweg te Sneek door Laagland Archeologie in 2017 (Brouwer 2017). Het bodemprofiel bleek tot circa 1,9 meter beneden maaiveld verstoord te zijn. Daarom is er geen vervolgonderzoek geadviseerd.	
4619806100	Proefsleuvenonderzoek door Antea Group Archeologie in 2017 voor een terrein aan de 2 ^e Oosterkade te Sneek (resultaten nog niet beschikbaar in Archis 3 en DansEasy).	
4913658100	Een archeologisch bureauonderzoek door VUhs in 2020 voor de aansluiting van een gasvezelnetwerk (Groenhuijzen 2020; rapport is niet beschikbaar in Archis 3 of DansEasy).	

2.4 Historische geografie (KNA 4.1: LS03)

Door bestudering van historisch kaartmateriaal kan informatie worden verkregen betreffende het historisch landgebruik. Hierbij zijn de contouren van het plangebied geprojecteerd op oude historische topografische kaarten.

Sneek is ontstaan in de 10e eeuw op de overgang van het kleigebied en het zuidelijk hiervan gelegen lage veengebied. Op een hoger gelegen landtong vestigde men zich en is het tot ontwikkeling gekomen na de aanleg van de zuidelijke dijk van de Hempolder Scherhem. Daar kruiste deze de vaarweg naar het noorden. De vaarweg naar het noorden (Geeuw, Sneeker Oudvaart) was nodig geworden na dichtslibbing van de Middellzee. De omgeving rondom de stad was waterrijk en moerassig (Vreeken 2005). Ten noorden van de stad zijn meerdere terpen gevonden, waarbij terpaardewerk is gevonden uit het begin van de jaartelling (Vreeken 2005). De naam Sneek is afgeleid van het woord "Ter Snake", dat te vertalen is als "op de landtong", die in de voormalige Middellzee lag (Vreeken 2005). In de middeleeuwen werden grote delen van het laagveen weggeslagen door het zeewater van de Middellzee en werd er zware klei afgezet. Vanaf de 13^e eeuw kreeg Sneek diverse stadsrechten. Deze werden in 1456 officieel vastgelegd. Tot circa 1550 kende de stad een bloeiperiode als handelsstad. In 1492 werd een begin gemaakt met de aanleg van een stadsgracht en stadsmuur. Vanaf het einde van de 15e eeuw was Sneek de enige ommuurde stad van Friesland. Van de oude vestingwerken van Sneek resteren de Waterpoort en het Bolwerk. Vanaf de 18e eeuw werden langzaam de stadsmuren afgebroken. Alleen de omwallingen bleven nog bestaan. Veel oude grachten zijn in de 19^e en 20^e eeuw gedempt. Vanaf circa 1880 ging men ook huizen bouwen aan de andere kant van de stadsgrachten. Later in de 20^e eeuw werden hier ook wijken aangelegd.

De stad Sneek is door Jacob van Deventer in 1560 gekarteerd (niet afgebeeld). Het plangebied ligt ten oosten van de historische stadskern van Sneek. In het noorden loopt de Oude Vaart en ten zuiden van het plangebied ligt de Houkesloot (tegenwoordig: "Somerrak"). In het plangebied is geen bebouwing aanwezig.

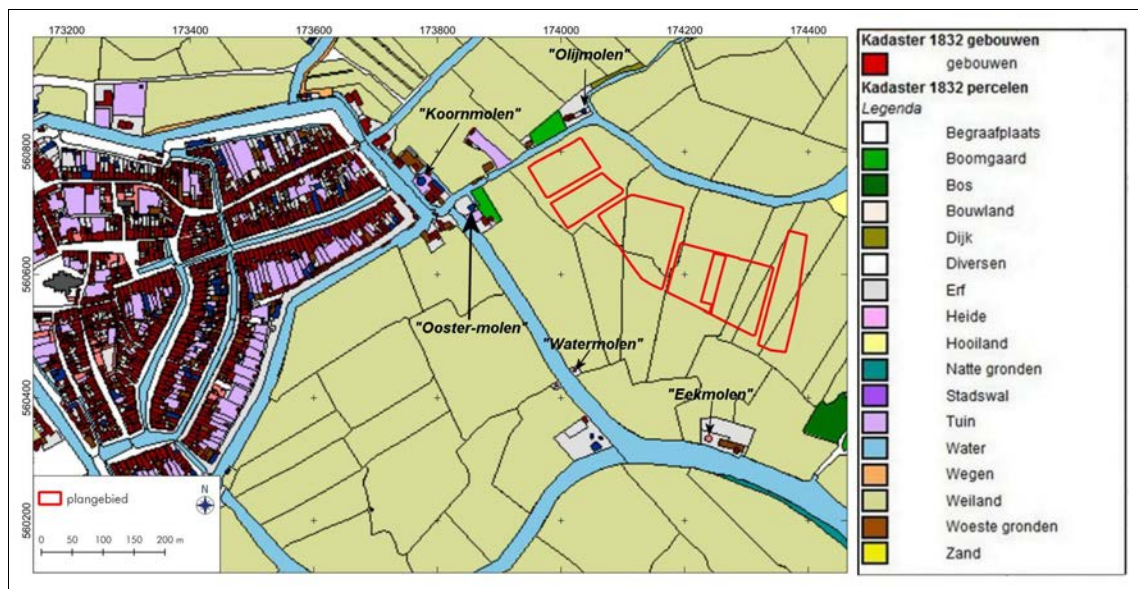
De kaart van Schotanus uit 1718 geeft een vergelijkbaar beeld: geen bebouwing en ten noorden de Oude Vaart (Figuur 8). Ten noorden van het plangebied, aan de Oude Vaart, staat een molen weergegeven op deze kaart. Deze is in 1852 buiten gebruik geraakt.

Figuur 8. Sneek, Het Eiland: Uitsnede van de kaart van Schotanus uit 1718 (Schotanus à Sterringa & Altling 1718). Het plangebied is rood omlijnd aangegeven bij de witte pijl.

Op de Kadastrale kaart uit 1832 van Fryslân (gemeente Sneek, Sectie D, blad 01; Minuutplancode: MIN02085D01; bron: www.hisgis.nl) is ter hoogte van het plangebied geen bebouwing weergegeven. Het terrein is in gebruik als weiland (Figuur 9: groen). In de omgeving van het plangebied stonden in 1832 meerdere molens. Ten noorden van het plangebied stond de "Olijmolen", ten noordoosten stond een "Kooormolen" en binnen de grenzen van "Het Eiland" stonden nog een watermolen en een Eekmolen (Figuur 9). Deze molens zijn in de 18^e en 19^e eeuw buiten gebruik geraakt en verdwenen.

Ten westen van het plangebied stond de "Ooster-molen" (Figuur 9). Deze stond op de zuidoosthoek van de Oudvaart – Zomerrak (RD-coördinaat x: 173854 / y: 560700) en is in 1917 deels gesloopt en in 1930 in zijn geheel gesloopt (bron: www.molendatabase.nl). In 1851 is de molen omgebouwd tot een gecombineerde koren- en houtzaagmolen. De molen heeft tot 1891 zaagwerk verricht, daarna is deze in gebruik genomen door de gebroeders Kok. De molen werd als korenmolen gesloopt in 1914. De onderbouw en het woonhuis zijn in de jaren '30 van de vorige eeuw gesloopt bij de verbreding van het Zomerrak.

Figuur 9. Sneek, Het Eiland: Uitsnede van de kadastrale kaart van Fryslân uit 1832. Het plangebied is rood omlijnd. Het plangebied is bebouwd en bestaat uit weiland (bron: www.hisgis.nl). Ten westen van het plangebied stond de "Ooster-molen" (bij de zwarte pijl).

De kaart van Eekhoff uit circa 1849 en de Bonnekaart uit 1870 – 1935 geven een vergelijkbaar beeld met de oudere topografische kaarten (bron: www.frieslandopdekaart.nl; niet afgebeeld). Het plangebied is dan nog steeds bebouwd en in gebruik als weiland.

Vanaf het einde van de jaren '50 van de vorige eeuw ontwikkelt zich "Het Eiland" tot een stadswijk. Halverwege de jaren '60 wordt het jachthavenkanaal uitgegraven, een verbinding tussen de oude Vaart en Somerrak (Houkesloot). De wijk "Het Eiland" was na de Tweede Wereldoorlog bedoeld om wonen en werken dicht bij elkaar te brengen, er werden woningen gebouwd en fabrieken. De meeste woningen zijn gebouwd tussen 1945 en 1975. Alle bedrijven en fabrieken hebben Het Eiland inmiddels verlaten. Op deze terreinen heeft nieuwbouw met woningen plaatsgevonden.

Op een foto uit 1959 is de wijk in aanbouw zichtbaar (Figuur 10). De woonblokken ten noorden van de Schouwstraat waren toen al gerealiseerd en de woonblokken aan de Zeilstraat, Roerstraat, Kielstraat en Drakenstraat ook. De rest van het plangebied is op dit moment een groot bouwterrein. Uit een krantenbericht uit 1955 blijkt dat de bodem in het plangebied 30 tot 100 centimeter is opgehoogd tijdens het bouwrijp maken van het terrein

en dat vóór 1955 het terrein gedeeltelijk al eerder is opgehoogd (Figuur 10; Leeuwarder courant 1 juni 1955; bron: www.delpher.nl). De ophoging van het terrein in de wijk Het Eiland heeft dus in meerdere fasen plaatsgevonden, op deze momenten hebben waarschijnlijk ook al bodemingrepen plaatsgevonden. Tevens blijkt uit een krantenbericht (Overijsselsch dagblad 2 augustus 1956; niet afgebeeld) dat aan de ingang van het jachthavenkanaal in Sneek een zandzuiger heeft gelegen, die tot taak had de zandopspuiting te verzorgen voor het bouwrijp maken van “Het Eiland”. In het plangebied zal daarom vermoedelijk een dik pakket opgebracht zand aanwezig zijn.

Figuur 10. Sneek, Het Eiland: Links: Luchtfoto uit 1959 met de wijk Het Eiland. Rechts: Artikel uit de Leeuwarder courant van 1 juni 1955 (bron: www.delpher.nl).

In Figuur 11 zijn details afgebeeld van de topografische kaarten uit 1850, 1910, 1960, 1961, 1990 en 2000. Op basis van de historische kaarten is het plangebied vanaf het begin van 1961 in zijn geheel bebouwd met woningen (Figuur 11).

Ongeveer vanaf de jaren '70 ontstaat de huidige situatie in het plangebied (Figuur 11). Begin jaren '80 wordt de jachthaven ten noordoosten van het plangebied aangelegd. In de jaren '80 en '90 breidt de stad zich verder uit richting het noorden, oosten en zuiden van het plangebied. Ten oosten van het plangebied ontstaat dan de wijk: “De Domp”.

Mogelijke verstoringen

Het plangebied is vanaf het begin van de negentiende eeuw in gebruik genomen als weiland. Agrarische activiteiten alsmede de veranderingen in perceelindeling kunnen hebben geleid tot bodemverstoring in het plangebied. In het plangebied is vanaf de jaren '60 van de vorige eeuw bebouwing aanwezig. Voor het bouwrijp maken van het gebied voor woningbouw is het terrein 30 tot 100 centimeter opgehoogd met zand (Figuur 10). Bij de bouw van de woningen is de bodem vergraven geraakt. Volgens informatie van het Kabels en Leidingen Informatie Centrum (KLIC) lopen er ook behoorlijk veel kabels en leidingen ter hoogte van het plangebied. Hiervoor hebben graafwerkzaamheden plaatsgevonden, waardoor delen van het plangebied al vergraven zullen zijn.

Figuur 11. Sneek, Het Eiland: Uitsneden van topografische kaarten uit 1850, 1910, 1960, 1961, 1990 en 2000. Bron: www.topotijdreis.nl.

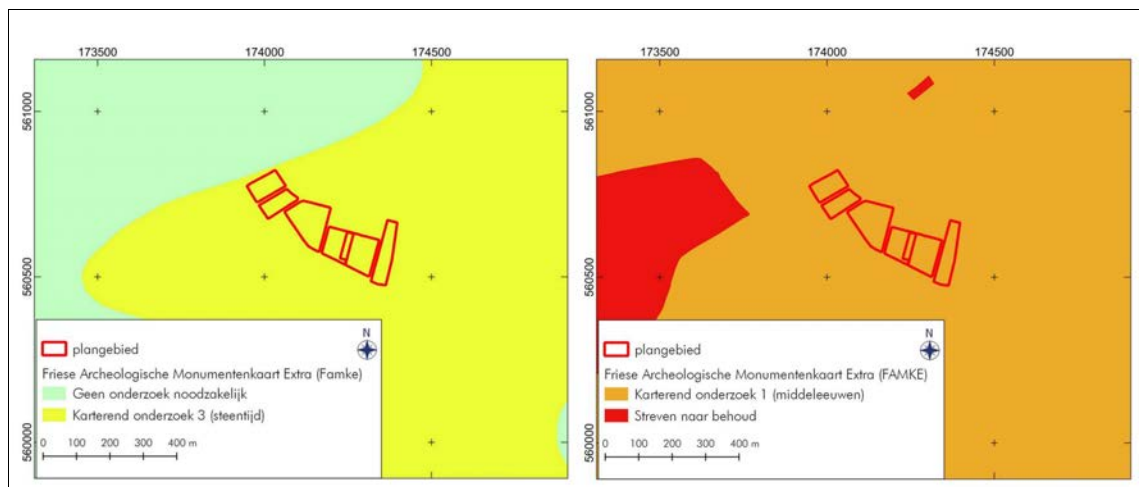
2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 4.1: LS05)

Uitgaande van het bureauonderzoek is voor het plangebied een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld (zie Tabel 3).

Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE)

De gemeente Súdwest-Fryslân maakt gebruik van de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra, de archeologische beleidskaart van de provincie Fryslân (FAMKE; <http://www.fryslan.nl/>). Het beleid op deze kaart is opgedeeld in twee periode-specifieke kaarten: voor de periode steentijd-bronstijd en voor de periode ijzertijd-middeleeuwen. De FAMKE adviseert voor het gehele plangebied voor de periode steentijd – bronstijd: “karterend onderzoek 3” (Figuur 12). De provincie beveelt aan om bij ingrepen van meer dan 5000 m² een karterend onderzoek te laten uitvoeren. Dit betekent minimaal drie boringen per hectare (en minimaal drie boringen voor gebieden die kleiner zijn dan een hectare). Voor de periode ijzertijd-middeleeuwen maakt het plangebied deel uit van een zone waar “karterend onderzoek 1” voor geldt (Figuur 12). In deze zone kunnen zich resten bevinden uit de periode ijzertijd – middeleeuwen. Bij ingrepen van meer dan 500 m² beveelt de provincie aan om een karterend onderzoek te laten uitvoeren, waarbij duidelijk wordt of er vindplaatsen in het plangebied aanwezig zijn. Het onderzoek bestaat minimaal uit zes boringen per hectare (en minimaal zes boringen voor gebieden die kleiner zijn dan een hectare).

Op de Cultuurhistorische Kaart Fryslân (CHK2) zijn geen bijzonderheden ontdekt voor wat betreft het plangebied.

Figuur 12. Sneek, Het Eiland: Het plangebied geprojecteerd op de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) met de archeologische verwachtingswaarde voor de periode steentijd-bronstijd (links) en de archeologische verwachtingswaarde voor de periode ijzertijd – middeleeuwen (rechts). Het plangebied is rood omlijnd (bron: www.fryslan.frl/kaarten/FAMKE).

Gespecificeerde verwachting op basis van het bureauonderzoek

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied buiten de historische kern van Sneek ligt, in een vlakte van getij-afzettingen. In het plangebied kunnen in de diepere ondergrond, in de top afgedekt dekzand, resten uit de steentijd aanwezig zijn. De pleistocene afzettingen zullen zijn afgedekt met een klei- en veenlaag. Archeologische resten uit de steentijd zullen in opgeboord dekzand vooral bestaan uit houtskoolspikkels en afslagen vuursteen. De top van het pleistocene zand bevindt zich ter hoogte van het plangebied tussen 4 en 2 meter onder NAP. Indien het terrein in die periode droog genoeg is geweest voor bewoning, kunnen er archeologische indicatoren in de boor worden aangetroffen die wijzen op menselijke activiteiten. Deze indicatoren kunnen bestaan uit verbrand en of bewerkt vuursteen, verbrand bot of houtskool (concentraties houtskool kunnen wijzen op haardplaatsen).

Vanaf 2750 vC tot en met 500 vC ligt het plangebied in een veengebied, op de rand van een kwelder en een rivierlakte. In deze periode is het plangebied niet geschikt voor bewoning. In de top van het veen en in de daarboven gelegen klei, kunnen nederzittingsresten uit de ijzertijd en de romeinse tijd aanwezig zijn. Deze worden doorgaans gekenmerkt door een donkere laag met daarin vondstmateriaal zoals aardewerkscherven.

Er worden verstoringen in het plangebied verwacht. Het plangebied is vanaf het begin van de negentiende eeuw in gebruik genomen als weiland. Agrarische activiteiten alsmede de veranderingen in perceelindeling kunnen hebben geleid tot bodemverstoring in het plangebied. In het plangebied is vanaf de jaren '60 van de vorige eeuw bebouwing aanwezig. Voor het bouwrijp maken van het gebied voor woningbouw is het terrein op meerdere momenten met zand opgehoogd. Bij de bouw van de woningen is de bodem vergraven geraakt. Volgens informatie van het Kabels en Leidingen Informatie Centrum (KLIC) lopen er ook behoorlijk veel kabels en leidingen ter hoogte van het plangebied. Hiervoor hebben graafwerkzaamheden plaatsgevonden, waardoor delen van het plangebied al vergraven zullen zijn.

Tabel 3. Sneek, Het Eiland: Specificatie archeologische verwachting.

datering:	steentijd	ijzertijd – middeleeuwen
complextipe:	kamp	nederzetting, agrarische activiteiten, voorde, verlaat/sluis, huisplaats
omvang:	onbekend	onbekend
diepteligging:	in de top van het pleistocene niveau, afgedekt door een klei- en veenlaag	in de top van de kleilaag (mits dit intact is)
gaafheid en conservering:	onbekend	onbekend
locatie:	hele terrein	hele terrein
uiterlijke kenmerken:	houtskool, vuursteen; artefacten en grondsporen	grondsporen, paalkuilen, waterputten, huisplaatsen en ontginningsloten. Artefacten kunnen bestaan uit: aardewerk, glas, bot, leer en bouw materiaal.
mogelijke verstoringen:	verspoeling veenmoeras, in gebruik zijn als weiland, veenontginning, verstoring door kabels en leidingen, bouw huidige woning waarbij het terrein meerdere keren is opgehoogd	in gebruik zijn als weiland, veenontginning, verstoring door kabels en leidingen, bouw huidige woning waarbij het terrein meerdere keren is opgehoogd

3. Veldonderzoek (KNA 4.1: VS05)

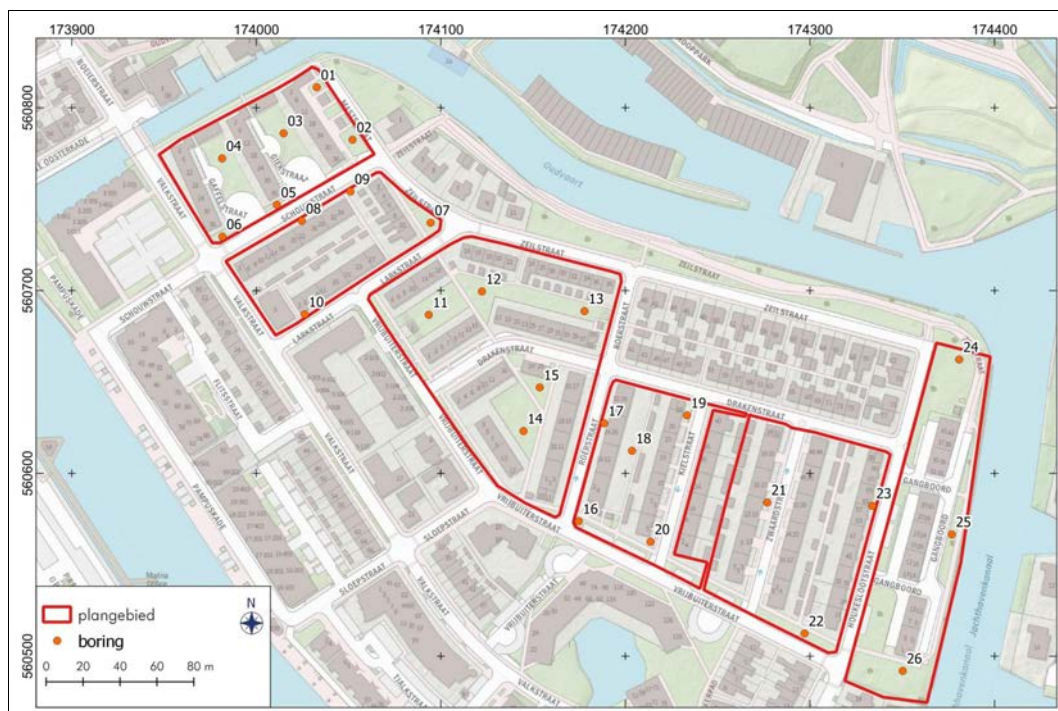
3.1 Methoden en technieken (KNA 4.1: VS01)

Op 15 juli 2021 is het inventariserend archeologisch veldonderzoek (karterende fase) uitgevoerd. Er zijn in het plangebied 26 boringen uitgevoerd (Figuur 13; Appendix II en III). De boringen zijn uitgevoerd met een Edelmanboor van zeven centimeter diameter. Vanaf ongeveer een meter diepte is geboord met een guts van drie centimeter diameter. De boringen zijn gezet tot op een maximale diepte van 400 centimeter beneden maaiveld (boring 18). De opgeboorde monsters zijn beschreven en onderzocht door ze laagsgewijs af te snijden in de boorkop en guts. Op deze wijze is bepaald in welke mate de bodem intact is en wat de kans is op archeologische lagen en/of grondsporen. Daarnaast zijn de diepte, lithologie en kleur (m.b.v. Munsell) bepaald, alsmede alle overige bijzonderheden. De opgeboorde grond is bekeken op de aanwezigheid van archeologische indicatoren, zoals houtskool en (bewerkt) vuursteen.

De boringen zijn zo gelijk mogelijk verspreid over het terrein. Bij het plaatsen van de boringen is rekening gehouden met de huidige bebouwing en de kabels en leidingen in de bodem. Hierdoor is op het 4,4 hectare grote plangebied een boordichtheid bereikt van 6 boringen per hectare.

De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB). De boorpunten zijn ingemeten en de RD-coördinaten zijn bepaald met behulp van GPS. De hoogtes zijn bepaald met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland 3. De resultaten van de boringen zijn opgenomen in de Appendix II en Appendix III in de vorm van laagbeschrijvingen en boorstaten. Een veldkartering kon niet worden uitgevoerd, vanwege de aanwezige bebouwing en groenvoorziening.

Tijdens het veldonderzoek is het verwachtingsmodel zoals geformuleerd in hoofdstuk 2.5 getoetst.

Figuur 13. Sneek, Het Eiland: Boorpuntenkaart.

3.2 Resultaten veldwerk (KNA 4.1: VS02, VS03)

In het plangebied zijn tien boringen geplaatst (Boring 1 tot en met 26; Figuur 13; Appendix II en III)). In de onderstaande paragraaf zullen de boorresultaten worden behandeld.

Bodem

In de meeste boringen (boringen 1 t/m 8, 10 t/m 14 en 17 t/m 26) is een bouwvoor aanwezig van tussen de 15 en 55 centimeter dikte, bestaande uit donkergrijsbruin, zwak tot matig siltig, licht humeus, matig grof zand met puinspikkels. Onder deze laag is in alle boringen een vergraven / deels opgebracht pakket waargenomen. Het vergraven en opgebrachte pakket is aangetroffen tot op een gemiddelde diepte van circa 160 centimeter beneden maaiveld. In het gehele plangebied is dit pakket aanwezig. Uit het bureauonderzoek blijkt dat de bodem in het plangebied is opgehoogd en opgespoten met zand tijdens het bouwrijp maken van het terrein. In de jaren '60 en '70 heeft nieuwbouw plaatsgevonden (de huidige wooncomplexen). Met het bouwrijp maken van het terrein, de bouwwerkzaamheden, de aanleg van de infrastructuur en de aanleg van kabels en leidingen hebben al eerder bodemingrepen plaatsgevonden, met als gevolg de verstoorde / deels opgebrachte laag die in alle boringen aanwezig is. In de boringen is deze laag duidelijk waarneembaar. Dit pakket bestaat uit lichtgeelgrijs, gevlekt, zwak siltig, matig grof zand met puinbrokken, kleibrokken, veenbrokken en brokken zand (Figuur 14).

Figuur 14. Sneek, Het Eiland: Boring 11 met het opgeboorde sediment. De onderkant van de Edelmanboor (rechts; E7) reikte tot circa 100 centimeter beneden maaiveld. De bodem bestaat op deze diepte uit opgebracht zand.

Onder het verstoorde / opgebrachte pakket is de natuurlijke bodem waargenomen. Deze bestaat uit klei- en veenlagen. Het kleipakket bestaat uit: donkergrijs tot blauwgrijs, sterk tot uiterst siltige klei, met humusvlekken, hout- en plantenresten. De top van de kleilaag is niet meer intact en bevindt zich op een diepte van tussen de 40 – 265 centimeter beneden maaiveld (respectievelijk boring 23 en boring 14). Deze klei is vermoedelijk afgezet door de inbraak van de Middellzee in de laat romeinse tijd en vroeg middeleeuwen en later vergraven geraakt met de nieuwbouw. Onder de kleilaag is veen aanwezig. Het veen bestaat uit donkerbruin, kleimineraalarm tot zwak kleiig veen met hout- en rietresten en is aangetroffen op een gemiddelde diepte van circa 185 centimeter beneden maaiveld. In de boringen 6, 19, 21, 22 en 23 is de overgang naar de veenlaag erosief van aard. In de top van de veenlaag zijn hier enkele dunne kleilagen waargenomen. De top van het veen is hier verslagen/verspoeld geraakt (Figuur 15).

Figuur 15. Sneek, Het Eiland: Boring 24 met het opgeboorde sediment. De onderkant van de guts (rechts) reikte tot circa 200 centimeter beneden maaiveld. De bodem bestaat op deze diepte uit veen met hierop een verspoelde veenlaag en klei.

Het pleistocene dekzand is tijdens het onderzoek niet aangeboord. De verwachting was dat de top van de pleistocene afzettingen zich tussen de -4 en -2 meter beneden NAP zou bevinden. Daarom is één boring (boring 18) dieper doorgezet tot 400 centimeter beneden maaiveld (tot circa 3,7 meter beneden NAP). Binnen de 400 centimeter is geen dekzand aanwezig. De boring is beëindigd in de veenlaag.

Samengevat bestaat de bodem in het plangebied hoofdzakelijk uit bouwvoor, op een vergraven / deels opgebracht pakket, op klei op veen.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. In geen van de boringen zijn aanwijzingen voor bodemvorming gevonden. Er zijn ook geen archeologische cultuurlagen, of aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten gevonden. Er zijn geen resten aangetroffen uit de steentijd. Ook zijn er geen aanwijzingen gevonden voor resten uit de middeleeuwen – nieuwe tijd (bijvoorbeeld de aanwezigheid van terplagen, ontginningsporen of (archeologisch waardevolle) puinresten).

In het plangebied is onder de bouwvoor een vergraven / grotendeels opgebracht pakket aanwezig en hieronder klei- en veenlagen. Het opgebrachte pakket is eind jaren '50 opgebracht om het bouwterrein bouwrijp te maken. Bij de bouw van de huidige bebouwing, infrastructuur en bij het plaatsen van kabels en leidingen hebben eerder al bodemingrepen plaatsgevonden. Hiermee is er in het plangebied een lage kans op behoudenswaardige archeologische waarden.

4. Conclusies en advies (KNA 4.1: VS07)

Op 15 juli 2021 is voor een plangebied Het Eiland te Sneek, gemeente Súdwest-Fryslân, Fryslân, een inventariserend archeologisch onderzoek (karterende fase) uitgevoerd. De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen herinrichting van een woonwijk, waarbij de woningen in de wijk zullen worden vervangen of verbeterd. Voor de herstructurering van de wijk zal een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld. De sloop en de vervangende nieuwbouw leiden tot graafwerkzaamheden die dieper gaan dan 0,40 meter beneden maaiveld. Conform het beleid van de gemeente Súdwest-Fryslân, die daarbij de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra hanteert, is een archeologisch onderzoek noodzakelijk. De met de sloop en nieuwbouw gepaard gaande graafwerkzaamheden vormen een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden.

Voorafgaand aan het veldwerk is een archeologisch bureauonderzoek met een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld (Hoofdstuk 2). Uit het bureauonderzoek bleek dat het plangebied buiten de historische kern van Sneek ligt, in een vlakte van getij-afzettingen. In de diepere ondergrond kunnen nog resten uit de steentijd aanwezig zijn. De pleistocene afzettingen zullen zijn afgedekt met een klei- en veenlaag. Vanaf 2750 vC tot en met 500 vC ligt het plangebied in een veengebied, op de rand van een kwelder en een riviervlakte. In deze periode was het plangebied ongeschikt voor bewoning. In de top van het veen en in de daarboven gelegen klei, kunnen nederzettingsresten uit de ijzertijd en de Romeinse tijd aanwezig zijn. Vanaf het begin van de negentiende eeuw was het plangebied onbebouwd en in gebruik als weiland. Voor het bouwrijp maken van het gebied voor woningbouw is het terrein vanaf de jaren '60 met zand opgehoogd. Met de bouw en inrichting van het terrein hebben eerder al bodemingrepen plaatsgevonden.

In totaal zijn tijdens het veldonderzoek (karterende fase) 26 boringen verricht. In het plangebied is onder de bouwvoor een vergraven / grotendeels opgebracht pakket aanwezig en hieronder klei- en veenlagen. Het opgebrachte pakket is eind jaren '60 opgebracht om het terrein bouwrijp te maken. Bij de bouw van de huidige bebouwing, infrastructuur en bij het plaatsen van kabels en leidingen hebben eerder al bodemingrepen plaatsgevonden.

Tijdens het veldonderzoek zijn geen archeologische resten en/of vindplaatsen aangetroffen. Hiermee is er in het plangebied een lage kans op behoudenswaardige archeologische waarden.

Selectie-advies door drs. C.R.C. Schamp (senior KNA-archeoloog/prospecteur)

Inventariserend veldonderzoek: Karterende Fase

Op basis van de resultaten van het onderzoek, achten wij de kans op de aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied laag. In de boringen zijn geen archeologische indicatoren gevonden en er is geen intacte bodem (meer) aanwezig. Het terrein is opgehoogd met zand en bij eerdere bodemingrepen is de bodem in grote delen van het plangebied al vergraven geraakt. Wij adviseren daarom geen archeologisch vervolgonderzoek voor het onderzochte plangebied "Het Eiland" in Sneek.

Als bij toekomstig graafwerk onverhoopt toch archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, dan dient daarvan direct melding te worden gemaakt bij de minister conform de Erfgoedwet 2016, artikel 5.10 & 5.11. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Súdwest-Fryslân.

Selectie-besluit gemeente Súdwest-Fryslân

Dit rapport is ter toetsing voorgelegd aan de bevoegde overheid, de gemeente Súdwest-Fryslân, vertegenwoordigd door zijn beleidsarcheoloog mevrouw Y. Boonstra. Deze heeft op 23 juli 2021 per e-mail aangegeven het rapport goed te keuren en bovengenoemd selectie-advies op te volgen.

Gebruikte bronnen

Aalbersberg, G. 2011. *Archeologische inventarisatie verhoogde boerderijplaatsen in de gemeente Súdwest Fryslân*. RAAP-notitie 4032. RAAP Archeologisch Adviesbureau bv, Weesp.

AHN-Viewer. www.AHN.nl. *Actueel Hoogtebestand Nederland*. Rijkswaterstaat, Adviesdienst Geo-informatie en ICT.

Archis 3. www.zoeken.cultureelerfgoed.nl

BAI/FM. 1961. *Sneek. 15-7-1961, kol.122*. In: Nieuwsbulletin van de Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond. Zesde serie, Jaargang 14. Uitgeverij Brill, Leiden.

Borsboom, A.J. 2005. *Inventariserend veldonderzoek door middel van boringen. Oude Oppenhuizerweg 17-21*. Synthegra-rapport 175231. Synthegra bv, Zelhem.

Bosch, J.H.A. 2008. *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1*. Deltares-rapport 2008-U-R0881/A.

Brouwer, E. 2017. *Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase Oude Oppenhuizerweg te Sneek, gemeente Súdwest- Fryslân (FR)*. Laagland Archeologie Rapport 123. Laagland Archeologie, Almelo.

Buitenhuis, H., 2005. *Een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van bureau-onderzoek en grondboringen aan de Valkstraat te Sneek, gemeente Sneek (Fr.)*. ARC-rapport 2005-59. Archaeological Research & Consultancy, Groningen.

Clason, A.T. 1962. *Beenderen uit nederzettingssporen van rond het begin onzer jaartelling bij Sneek (p. 100-112)*. In: De Vrije Fries 45. Jaarboek uitgegeven door het Koninklijk Fries Genootschap voor Geschiedenis en Cultuur en de Fryske Akademy, Leeuwarden.

Www.delpher.nl

Elzinga, G. 1962. *Nederzettingssporen van rond het begin onzer jaartelling bij Sneek (p. 68-99)*. In: De Vrije Fries 45. Jaarboek uitgegeven door het Koninklijk Fries Genootschap voor Geschiedenis en Cultuur en de Fryske Akademy, Leeuwarden.

Elzinga, E. 1970. *Sneek augustus 1970*. In: Nieuwsbulletin van de Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond. Jaargang 69. Uitgeverij Brill, Leiden.

Fens, R., en J. Tolsma, 2016: *Bureauonderzoek plangebied nieuwbouw Leeuwarderweg – Tweede Oosterkade te Sneek (gemeente Súdwest-Fryslân)*. Antea Group Archeologie 2016/11, Heerenveen.

Friese Archeologische MonumentenKaart Extra (FAMKE). www.fryslan.nl/famke

Groenhuijzen, M.R. 2020. *Archeologisch bureauonderzoek voor de aansluiting van een glasvezelnetwerk in de gemeente Súdwest-Fryslân*. Zuidnederlandse Archeologische Notities 862. VUHbs, Amsterdam.

Halbertsma, H. & G. Elzinga. 1961. *Sneek. 15-9-1961*. In: Nieuwsbulletin van de Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond. Zesde serie, Jaargang 14. Uitgeverij Brill, Leiden.

<http://www.frieslandopdekaart.nl>

[Www.hisgis.nl](http://www.hisgis.nl)

Kadata via www.kadaster.nl, 2017. Topografische Kaart 1:25.000 van Topografische Dienst Kadaster, Emmen.

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 4.1. www.SIKB.nl. 2018. Centraal College van Deskundigen Archeologie.

Milojkovic, J. 2005. *Archeologisch briefrapport. Bureauonderzoek Houkeslootstraat te Sneek*. Oranjewoud-projectnummer: 10574-152035. Oranjewoud bv, Heerenveen.

Www.molendatabase.nl

Opentopo. www.opentopo.nl

Publieke Dienstverlening op de Kaart. www.pdok.nl

Ruimtelijke plannen. www.ruimtelijkeplannen.nl

Schotanus à Sterringa, B. 1718. *Uitbeelding der Heerlijkheit Friesland; zoo in 't algemeen als in haare XXX bijzondere Grietenijen*. François Halma, Ljouwert (Facsimile-uitgave 1979).

Schrijer, E. 2014. *Aanvullend bureau- en booronderzoek Oppenhuizerweg te Sneek , gemeenten Súdwest-Fryslân (FR)*. MUG-publicatie 2014-49. MUG Ingenieursbureau bv, Leek.

Teekens, P.C. 2016. *Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. boringen Leeuwarderweg-Tweede Oosterkade te Sneek*. Antea Group Archeologie 2016/37. Antea Group, Heerenveen.

www.tresoar.nl

Tulp, C. & J. Jelsma. 2006. *Sneek (Fr.), Oppenhuizerweg. Een inventariserend Archeologisch Veldonderzoek*. Steekproefrapport 2006-07/07. De Steekproef bv, Zuidhorn.

Vos, P., M. van der Meulen, H. Weerts en J. Bazelmans. 2018. *Atlas van Nederland in het Holoceen. Landschap en bewoning vanaf de laatste ijstijd tot nu*. Amsterdam (Prometheus).

Vreeken, A., 2005: *Veenterpen rond Sneek*. Friezen tussen klei en veen in de Romeinse tijd, Abcoude.

Zee, R.M. van der. 2007. *Bureau- en inventariserend veldonderzoek (karterende fase). Burgemeester de Hoopark 4 te Sneek (gemeente Sneek)*. Synthegra-rapport P0502195. Synthegra bv, Hoorn.

Lijst van figuren en tabellen

Figuren

- 1 Topografische kaart
- 2 Ontwerp
- 3 Luchtfoto plangebied
- 4 Foto plangebied
- 5 Hoogtekaart
- 6 Uitsnedes paleogeografische kaarten
- 7 Archeologische kaart (Archis 3)
- 8 Uitsnede van de kaart van Schotanus uit 1718
- 9 Uitsnede van de kadastrale kaart van Fryslân uit 1832
- 10 Luchtfoto 1959
- 11 Uitsneden van topografische kaarten uit 1850, 1910, 1960, 1961, 1990 en 2000
- 12 Uitsnede FAMKE
- 13 Boorpuntenkaart
- 14 Boring 11
- 15 Boring 24

Tabellen

- 1 Administratieve gegevens
- 2 Archeologische waarden rondom het plangebied
- 3 Specificatie archeologische verwachting

Appendix I: Archeologische periodes

paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC	romeinse tijd:	
		romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
		romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
neolithicum:		romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC		
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	middeleeuwen:	
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
bronstijd:		middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC		
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	nieuwe tijd:	
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd A:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd B:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd C:	1.850 - heden
pleistoceen:	2,5 miljoen - 10.000 BP		
elsterien	475.000 - 410.000 BP		
saalien	200.000 - 130.000 BP		
weichselien	116.000 - 10.000 BP		
holoceen:	10.000 - heden		
vC	= voor Christus		
nC	= na Christus		
BP	= before present; present = 1950		

Algemeen

Steentijd (tot 2000 vC)

De steentijd is opgedeeld in het paleolithicum, mesolithicum en neolithicum. Het paleolithicum (oude steentijd) wordt vooral gekenmerkt door de ijstijden. Na het laatpaleolithicum verbeterd het klimaat. Vindplaatsen uit het late paleolithicum zijn vooral te herkennen aan concentraties vondstmateriaal (bewerkt en/of verbrand vuursteen, houtskool) met weinig en moeilijk te herkennen grondsporen zoals kuilen, paalgaten en houtskoolconcentraties die mogelijk wijzen op haardplaatsen.

Vondsten uit het mesolithicum of midden steentijd, gekenmerkt door sporen en vondsten van rondtrekkende jagers en verzamelaars, bestaan voornamelijk uit bewerkt vuursteen, verbrande hazelnootdoppen en houtskoolfragmenten. Mesolithische grondsporen zijn vooral oppervlakte-haarden en haardkuilen. In een natte omgeving kunnen ook werktuigen van gewei of hout bewaard zijn gebleven. Voorbeelden hiervan zijn gewebijlen, bogen, visfuike, etc.

In het neolithicum (nieuwe steentijd) werden dieren gehouden en in het neolithicum werd eveneens akkerbouw bedreven. Grondsporen uit deze periode kunnen bestaan uit paalgaten van bijvoorbeeld boerderijen, resten van beschoeiingen, greppels, (afval)kuilen en haardplaatsen. Aardewerk komt in deze tijd voor, evenals bewerkt (vuur)steen en geslepen bijlen.

Metaaltijden (2000-12 vC)

In de bronstijd en ijzertijd kwam bemesting en wisselbouw binnen de akkerbouw voor.

Sporen uit de bronstijd en ijzertijd kunnen bestaan uit kuilen, paalgaten van boerderij-plattegronden, bijgebouwen of spiekers, waterkuilen of -putten, erf- of akkerafscheidingen en sporen van akkerbewerking zoals de kruiselings getrokken voren van een eergetouw. Houtskool kan duiden op de aanwezigheid van haarden voor voedselbereiding of het bakken van aardewerk. Ook kunnen er restanten gevonden worden die duiden op metaalbewerking, zoals stukken ovenwand, brons- of ijzerslakken, sintels, mallen, smeltkroezen, metaal bedoeld voor omsmelten, etc.

Vondsten kunnen verder bestaan uit bijvoorbeeld metalen voorwerpen of voorwerpen van aardewerk zoals vaatwerk, maar ook slingerkogels, rammelaars, spinklosjes en weefgewichten.

Romeinse tijd (12 vC-450 nC)

In de romeinse tijd vormde de Rijn de noordelijke grens van het romeinse rijk. Langs deze grens, de *limes*, werden grensposten, nederzettingen en wegen gebouwd. In het noorden van Nederland zijn ook romeinse vondsten gedaan, maar dit zijn voornamelijk losse vondsten als romeinse munten, mantelspelden en scherven romeins aardewerk.

Middeleeuwen en nieuwe tijd (450 nC-heden)

Na een afname in de bevolkingsdichtheid aan het einde van de romeinse tijd en de periode erna, steeg deze weer in het begin van de middeleeuwen. Vondsten uit de middeleeuwen en later bestaan voornamelijk uit scherven aardewerk, waaronder importaardewerk, munten en metalen voorwerpen (zoals mantelspelden, spijkers), resten van aardewerkproductie, metaalbewerking, wolbewerking etc. Belangrijke gebouwen (bijvoorbeeld kerken en borgen) werden van baksteen / kloostermoppen gebouwd.

Appendix II Sneek, Het Eiland - Boorbeschrijvingen

01

Soort boring : Archeologische boring
 Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
 X-coördinaat (m) : 174033
 Y-coördinaat (m) : 560811
 Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
 Maaiveld (cm) : 33
 Datum boring : 15-7-2021
 Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 20	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/1, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: puinspikkels, zandbrokken	bouwvoor
20 - 50	klei uiterst siltig, donker-grijs, 2.5Y3/2, vergraven, Opm.: puinspikkels, zandbrokken, houtskoolspikkels, recent glas	vergraven
50 - 60	veen zwak kleiig, zwak grindig, donker-grijs-bruin, 10YR3/2, vergraven, Opm.: zandbrokken	vergraven
60 - 110	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/2, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken, scherpe overgang	opgebrachte grond
110 - 155	zand zwak siltig, grijs, 5Y5/2, Zand: matig grof, spoor plantenresten, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: met plantenresten	opgebrachte grond
155 - 160	klei uiterst siltig, matig humeus, donker-grijs, 5Y3/1, spoor plantenresten, Opm.: ongestoorde bodem	
160 - 250	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY3/1, stevig, Opm.: gereduceerd, humusvlekken	
250 - 300	veen mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, Opm.: rietresten, veen	

02

Soort boring : Archeologische boring
 Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
 X-coördinaat (m) : 174052
 Y-coördinaat (m) : 560783
 Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
 Maaiveld (cm) : 20
 Datum boring : 15-7-2021
 Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 55	zand matig siltig, matig humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/1, Zand: matig grof, vergraven, Opm.: fragmenten puin, zand- en veenbrokken, plastic	vergraven
55 - 110	zand zwak siltig, licht-bruin-grijs, 2.5Y7/2, Zand: matig grof, spoor plantenresten, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken, humusvlekken	opgebrachte grond
110 - 165	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/2, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken	opgebrachte grond
165 - 180	zand zwak siltig, grijs, 2.5Y6/1, Zand: matig grof, spoor plantenresten, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: plantenresten	opgebrachte grond
180 - 185	klei uiterst siltig, zwak humeus, grijs, 2.5Y5/1, spoor plantenresten, Opm.: ongestoorde bodem	
185 - 200	veen zwak kleiig, donker-bruin, 10YR4/1, Opm.: kleiig veen	
200 - 235	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY3/1, stevig, Opm.: gereduceerd, humusvlekken	
235 - 300	veen mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, Opm.: rietresten, veen	

Appendix II Sneek, Het Eiland - Boorbeschrijvingen

03

Soort boring : Archeologische boring
Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
X-coördinaat (m) : 174015
Y-coördinaat (m) : 560786
Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
Maaiveld (cm) : 35
Datum boring : 15-7-2021
Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 30	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/1, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: puinspikkels, zandbrokken	bouwvoor
30 - 55	klei sterk siltig, zwak humeus, bruin-grijs, 2.5Y4/2, vergraven, Opm.: puinspikkels, zandbrokken, gevlekt	vergraven
55 - 120	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/2, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken	opgebrachte grond
120 - 150	zand zwak siltig, grijs, 5Y5/2, Zand: matig grof, spoor plantenresten, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken	opgebrachte grond
150 - 155	klei uiterst siltig, zwak humeus, grijs, 2.5Y5/1, spoor plantenresten, Opm.: ongestoorde bodem	
155 - 175	klei uiterst siltig, grijs, 2.5Y5/1, spoor plantenresten, Opm.: ongestoorde bodem	
175 - 200	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY3/1, stevig, Opm.: gereduceerd, humusvlekken	

04

Soort boring : Archeologische boring
Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
X-coördinaat (m) : 173981
Y-coördinaat (m) : 560772
Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
Maaiveld (cm) : 38
Datum boring : 15-7-2021
Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 30	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/1, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: zandbrokken	bouwvoor
30 - 60	klei uiterst siltig, zwak humeus, bruin-grijs, 2.5Y4/2, vergraven, Opm.: veen- en zandbrokken	vergraven
60 - 145	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/2, Zand: matig grof, spoor plantenresten, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken, scherpe grens	opgebrachte grond
145 - 150	klei uiterst siltig, zwak humeus, grijs, 2.5Y5/1, spoor plantenresten, Opm.: ongestoorde bodem	
150 - 200	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY3/1, stevig, Opm.: gereduceerd, humusvlekken	

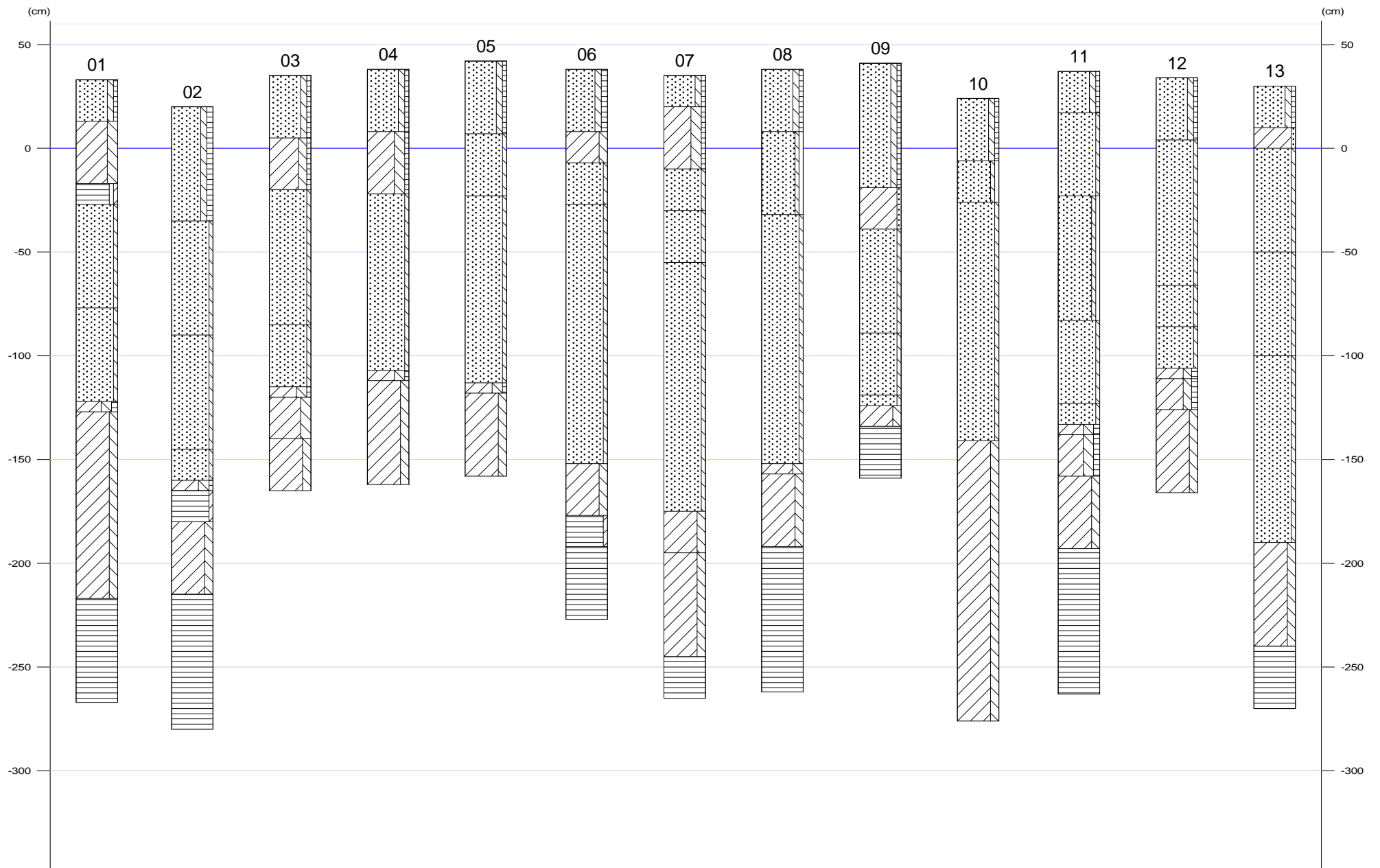
05

Soort boring : Archeologische boring
Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
X-coördinaat (m) : 174011
Y-coördinaat (m) : 560747
Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
Maaiveld (cm) : 42
Datum boring : 15-7-2021
Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

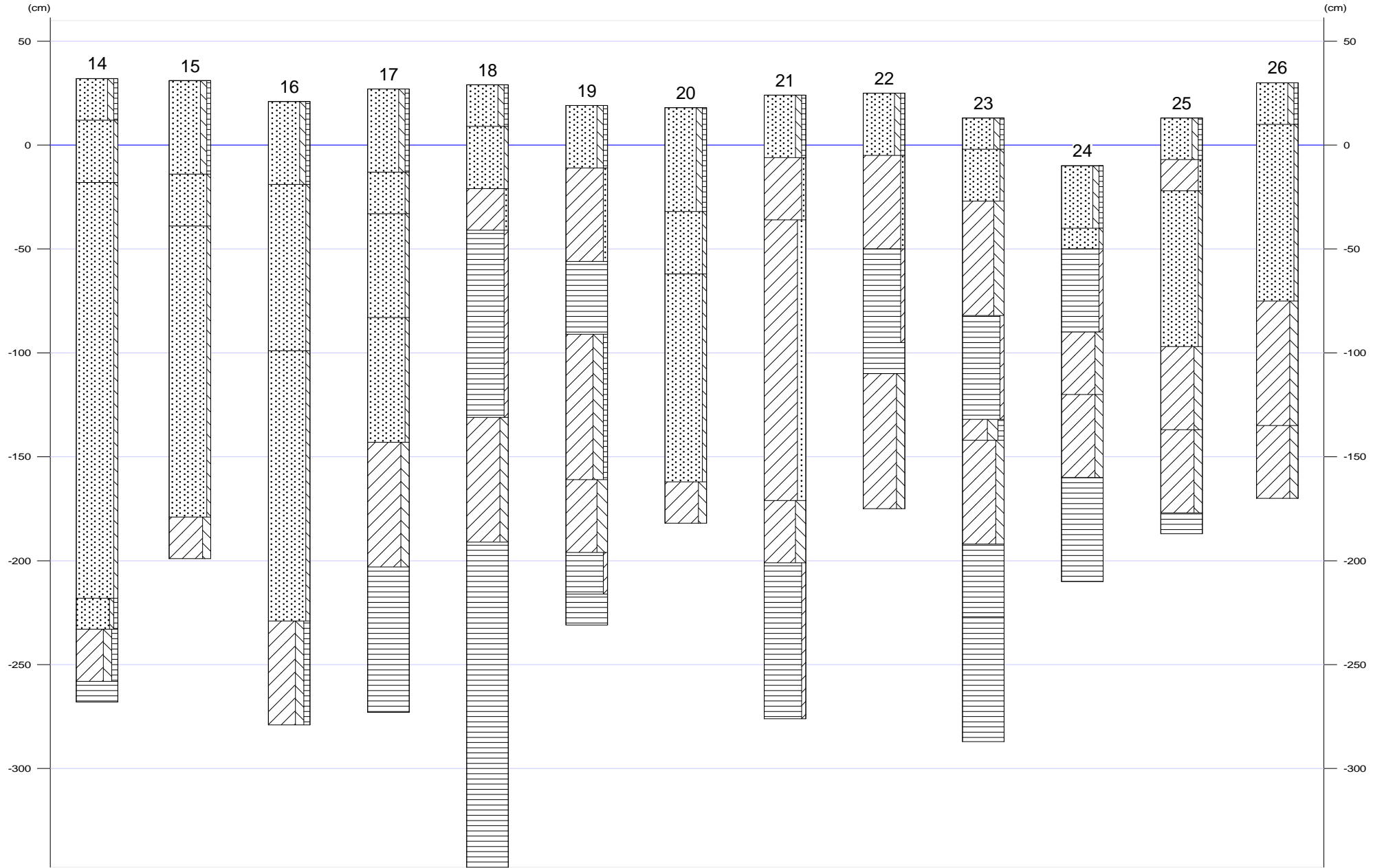

Appendix III Sneek, Het Eiland - Boorstaten

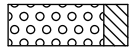

Appendix III Sneek, Het Eiland - Boorstaten

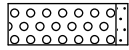

Legenda (conform NEN 5104)

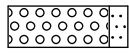
grind

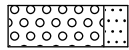
Grind, siltig

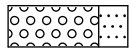
Grind, zwak zandig

Grind, matig zandig

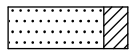

Grind, sterk zandig

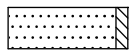

Grind, uiterst zandig

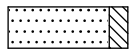
zand

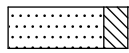
Zand, kleiig

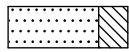
Zand, zwak siltig

Zand, matig siltig

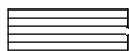

Zand, sterk siltig

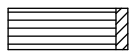

Zand, uiterst siltig

veen

Veen, mineraalarm

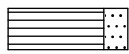
Veen, zwak kleiig

Veen, sterk kleiig

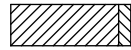

Veen, zwak zandig

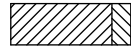

Veen, sterk zandig

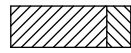
klei

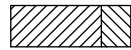
Klei, zwak siltig

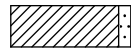
Klei, matig siltig

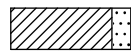
Klei, sterk siltig

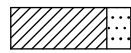
Klei, uiterst siltig

Klei, zwak zandig

Klei, matig zandig

Klei, sterk zandig

leem

Leem, zwak zandig

Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

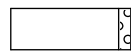
zwak humeus

matig humeus

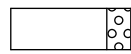
sterk humeus

zwak grindig

matig grindig

sterk grindig

Appendix II Sneek, Het Eiland - Boorbeschrijvingen

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort		Bodemkundige interpretatie
0 - 35	zand	matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/1, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: zandbrokken, puinspikkels	bouwvoor
35 - 65	zand	zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/2, Zand: matig grof, spoor plantenresten, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken, gevlekt	opgebrachte grond
65 - 155	zand	zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/2, Zand: matig grof, spoor plantenresten, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: humusvlekken	opgebrachte grond
155 - 160	klei	uiterst siltig, zwak humeus, grijs, 2.5Y6/1, spoor plantenresten, Opm.: ongestoorde bodem	
160 - 200	klei	sterk siltig, blauw-grijs, 10GY3/1, stevig, Opm.: gereduceerd	

06

Soort boring : Archeologische boring
 Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
 X-coördinaat (m) : 173982
 Y-coördinaat (m) : 560729
 Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
 Maaiveld (cm) : 38
 Datum boring : 15-7-2021
 Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort		Bodemkundige interpretatie
0 - 30	zand	matig siltig, matig humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/1, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: puinspikkels, fragmenten mortel	bouwvoor
30 - 45	klei	sterk siltig, bruin-grijs, 2.5Y4/2, vergraven, Opm.: kleibrokken, puinspikkels	vergraven
45 - 65	zand	zwak siltig, licht-bruin-grijs, 2.5Y5/2, Zand: matig grof, spoor plantenresten, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken	opgebrachte grond
65 - 190	zand	zwak siltig, grijs, 2.5Y5/1, Zand: matig grof, spoor plantenresten, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken, houtbrokken	opgebrachte grond
190 - 215	klei	sterk siltig, blauw-grijs, 10GY3/1, stevig, Opm.: gereduceerd	
215 - 230	veen	zwak kleilig, donker-grijs-bruin, 10YR4/1, Opm.: kleilig veen	
230 - 265	veen	mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, Opm.: veen	

07

Soort boring : Archeologische boring
 Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
 X-coördinaat (m) : 174094
 Y-coördinaat (m) : 560737
 Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
 Maaiveld (cm) : 35
 Datum boring : 15-7-2021
 Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort		Bodemkundige interpretatie
0 - 15	zand	matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/1, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: met zandbrokken	bouwvoor
15 - 45	klei	uiterst siltig, zwak humeus, bruin-grijs, 10YR4/2, vergraven, Opm.: zandbrokken, puinspikkels	vergraven
45 - 65	zand	zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/2, Zand: matig grof, spoor plantenresten, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken, scherpe grens, gevlekt	opgebrachte grond
65 - 90	zand	zwak siltig, grijs, 2.5Y5/1, Zand: matig grof, spoor plantenresten, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: humusvlekken, houtbrokken	opgebrachte grond
90 - 210	zand	zwak siltig, grijs, 2.5Y6/2, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken	opgebrachte grond
210 - 230	klei	sterk siltig, grijs, 2.5Y4/1, spoor plantenresten, Opm.: gereduceerd, scherpe grens	

Appendix II Sneek, Het Eiland - Boorbeschrijvingen

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort		Bodemkundige interpretatie
230 - 280	klei	sterk siltig, bruin-grijs, 10YR3/2, spoor plantenresten, Opm.: gereduceerd, scherpe grens, humus-vlekken	
280 - 300	veen	mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, Opm.: veen	

08

Soort boring : Archeologische boring
 Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
 X-coördinaat (m) : 174025
 Y-coördinaat (m) : 560738
 Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
 Maaiveld (cm) : 38
 Datum boring : 15-7-2021
 Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort		Bodemkundige interpretatie
0 - 30	zand	matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/1, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: met zandbrokken	bouwvoor
30 - 70	zand	zwak siltig, zwak grindig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/2, Zand: matig grof, spoor plantenresten, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: veen- en kleibrokken, scherpe grens, gevlekt	opgebrachte grond
70 - 190	zand	zwak siltig, grijs, 2.5Y5/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: licht gevlekt	opgebrachte grond
190 - 195	klei	uiterst siltig, grijs, 2.5Y4/1, spoor plantenresten, Opm.: ongestoorde bodem	
195 - 230	klei	sterk siltig, blauw-grijs, 10GY3/1, stevig, Opm.: gereduceerd, humusvlekken	
230 - 300	veen	mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, Opm.: veen	

09

Soort boring : Archeologische boring
 Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
 X-coördinaat (m) : 174051
 Y-coördinaat (m) : 560754
 Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
 Maaiveld (cm) : 41
 Datum boring : 15-7-2021
 Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort		Bodemkundige interpretatie
0 - 60	zand	matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, vergraven, Opm.: met zandbrokken, sterk doorworteld	vergraven
60 - 80	klei	zwak zandig, donker-grijs, 2.5Y3/1, vergraven, Opm.: klei- en zandbrokken	vergraven
80 - 130	zand	zwak siltig, grijs, 5Y4/1, Zand: matig grof, spoor plantenresten, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken, humusvlekken	opgebrachte grond
130 - 160	zand	zwak siltig, grijs, 2.5Y5/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: scherpe grens	opgebrachte grond
160 - 165	zand	zwak siltig, grijs, 2.5Y5/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken	opgebrachte grond
165 - 175	klei	sterk siltig, blauw-grijs, 10GY3/1, stevig, Opm.: scherpe grens, gereduceerd, humusvlekken	
175 - 200	veen	mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, Opm.: veen	

Appendix II Sneek, Het Eiland - Boorbeschrijvingen

10

Soort boring	: Archeologische boring
Coördinaatsysteem	: Rijksdriehoeksmeting
X-coördinaat (m)	: 174026
Y-coördinaat (m)	: 560687
Referentievlak	: Normaal Amsterdams Peil
Maaiveld (cm)	: 24
Datum boring	: 15-7-2021
Uitvoerder	: De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 30	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: met zandbrokken	bouwvoor
30 - 50	zand zwak siltig, zwak grindig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/2, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken	opgebrachte grond
50 - 165	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/2, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond	opgebrachte grond
165 - 300	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY3/1, stevig, Opm.: scherpe grens, gereduceerd	

11

Soort boring	: Archeologische boring
Coördinaatsysteem	: Rijksdriehoeksmeting
X-coördinaat (m)	: 174093
Y-coördinaat (m)	: 560687
Referentievlak	: Normaal Amsterdams Peil
Maaiveld (cm)	: 37
Datum boring	: 15-7-2021
Uitvoerder	: De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 20	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: recente bouwvoor	bouwvoor
20 - 60	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken, gevlekt, scherpe grens	opgebrachte grond
60 - 120	zand zwak siltig, zwak grindig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken, licht gevlekt, op 1 m -Mv sintels	opgebrachte grond
120 - 160	zand zwak siltig, grijs, 2.5Y6/2, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken	opgebrachte grond
160 - 170	zand zwak siltig, grijs, 2.5Y6/1, Zand: matig fijn, spoor plantenresten, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken	opgebrachte grond
170 - 175	klei uiterst siltig, matig humeus, donker-grijs, 2.5Y4/1, weinig plantenresten, Opm.: ongestoorde bodem	
175 - 195	klei uiterst siltig, matig humeus, bruin-grijs, 10YR3/1, spoor plantenresten	
195 - 230	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY2/2, stevig, Opm.: gereduceerd	
230 - 300	veen mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, Opm.: veen	

12

Soort boring	: Archeologische boring
Coördinaatsysteem	: Rijksdriehoeksmeting
X-coördinaat (m)	: 174122
Y-coördinaat (m)	: 560700
Referentievlak	: Normaal Amsterdams Peil
Maaiveld (cm)	: 34
Datum boring	: 15-7-2021
Uitvoerder	: De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Appendix II Sneek, Het Eiland - Boorbeschrijvingen

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 30	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: klei- en zandbrokken	bouwvoor
30 - 100	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken, gevlekt	opgebrachte grond
100 - 120	zand zwak siltig, grijs, 2.5Y6/2, Zand: matig grof, spoor plantenresten, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: met plantenresten	opgebrachte grond
120 - 140	zand zwak siltig, grijs, 2.5Y4/1, Zand: matig fijn, spoor plantenresten, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: met kleibrokken, houtresten	opgebrachte grond
140 - 145	klei sterk siltig, matig humeus, donker-grijs, 2.5Y4/1, spoor plantenresten, slap, Opm.: ongestoorde bodem, plantenresten	
145 - 160	klei sterk siltig, matig humeus, grijs, 2.5Y3/1, spoor plantenresten, Opm.: plantenresten	
160 - 200	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY2/2, stevig, Opm.: gereduceerd	

13

Soort boring : Archeologische boring
 Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
 X-coördinaat (m) : 174178
 Y-coördinaat (m) : 560689
 Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
 Maaiveld (cm) : 30
 Datum boring : 15-7-2021
 Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 20	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: klei- en zandbrokken	bouwvoor
20 - 30	klei zwak zandig, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, vergraven, Opm.: zandbrokken	vergraven
30 - 80	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken, fragmenten puin	opgebrachte grond
80 - 130	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond	opgebrachte grond
130 - 220	zand zwak siltig, grijs, 2.5Y4/1, Zand: matig fijn, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken, houtresten	opgebrachte grond
220 - 270	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY2/2, stevig, Opm.: gereduceerd	
270 - 300	veen mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, Opm.: veen, top is verslagen/verspoeld	

14

Soort boring : Archeologische boring
 Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
 X-coördinaat (m) : 174145
 Y-coördinaat (m) : 560623
 Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
 Maaiveld (cm) : 32
 Datum boring : 15-7-2021
 Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 20	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: klei- en zandbrokken	bouwvoor
20 - 50	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken	opgebrachte grond
50 - 250	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken, minder gevlekt	opgebrachte grond

6 / 11

Appendix II Sneek, Het Eiland - Boorbeschrijvingen

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort		Bodemkundige interpretatie
250 - 265	zand	zwak siltig, zwak humeus, grijs, 2.5Y4/1, Zand: matig fijn, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken	opgebrachte grond
265 - 290	klei	sterk siltig, matig humeus, donker-grijs, 2.5Y4/1, slap, Opm.: ongestoorde bodem, houtresten	
290 - 300	veen	mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, Opm.: veen	

15

Soort boring : Archeologische boring
 Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
 X-coördinaat (m) : 174154
 Y-coördinaat (m) : 560647
 Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
 Maaiveld (cm) : 31
 Datum boring : 15-7-2021
 Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort		Bodemkundige interpretatie
0 - 45	zand	matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, vergraven	vergraven
45 - 70	zand	zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: gevlekt	opgebrachte grond
70 - 210	zand	zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: gevlekt	opgebrachte grond
210 - 230	klei	sterk siltig, blauw-grijs, 10GY3/1, stevig, Opm.: scherpe grens, gereduceerd, humusvlekken	

16

Soort boring : Archeologische boring
 Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
 X-coördinaat (m) : 174175
 Y-coördinaat (m) : 560574
 Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
 Maaiveld (cm) : 21
 Datum boring : 15-7-2021
 Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort		Bodemkundige interpretatie
0 - 40	zand	matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, vergraven	vergraven
40 - 120	zand	zwak siltig, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken	opgebrachte grond
120 - 250	zand	zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: gevlekt	opgebrachte grond
250 - 300	klei	sterk siltig, matig humeus, donker-bruin-grijs, 2.5Y4/1, spoor plantenresten, slap, Opm.: plantenresten	

17

Soort boring : Archeologische boring
 Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
 X-coördinaat (m) : 174189
 Y-coördinaat (m) : 560627
 Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
 Maaiveld (cm) : 27
 Datum boring : 15-7-2021
 Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Appendix II Sneek, Het Eiland - Boorbeschrijvingen

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 40	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: met kleibrokken, puinspikkels	bouwvoor
40 - 60	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y3/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken	opgebrachte grond
60 - 110	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y3/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond	opgebrachte grond
110 - 170	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y3/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken	opgebrachte grond
170 - 230	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY2/2, spoor plantenresten, stevig, Opm.: gereduceerd, humusvlekken	
230 - 300	veen mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, Opm.: veen	

18

Soort boring : Archeologische boring
 Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
 X-coördinaat (m) : 174204
 Y-coördinaat (m) : 560612
 Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
 Maaiveld (cm) : 29
 Datum boring : 15-7-2021
 Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 20	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, bouwvoor	bouwvoor
20 - 50	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y3/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: klei- en zandbrokken	opgebrachte grond
50 - 70	klei zwak zandig, bruin-grijs, 10YR4/1, vergraven, Opm.: klei- en zandbrokken, gevlekt	vergraven
70 - 160	veen zwak kleiig, donker-bruin, 2.5Y3/1, kleilagen, Opm.: kleiig veen	
160 - 220	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY2/2, spoor plantenresten, stevig, Opm.: gereduceerd, humusvlekken	
220 - 400	veen mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, Opm.: rietveen	

19

Soort boring : Archeologische boring
 Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
 X-coördinaat (m) : 174233
 Y-coördinaat (m) : 560632
 Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
 Maaiveld (cm) : 19
 Datum boring : 15-7-2021
 Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 30	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, bouwvoor	bouwvoor
30 - 75	klei zwak zandig, bruin-grijs, 10YR4/1, vergraven, Opm.: klei- en zandbrokken, veenbrokken, gevekt, puinspikkels, mix	vergraven
75 - 110	veen mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, kleilagen, Opm.: riet- en houtresten	
110 - 180	klei uiterst siltig, zwak humeus, grijs, 5Y3/1, slap, Opm.: siltlagen, veenbrokken	
180 - 215	klei uiterst siltig, grijs, 2.5Y4/1, spoor plantenresten, Opm.: siltlagen, humusvlekken	
215 - 235	veen zwak kleiig, bruin, 2.5Y3/1, kleilagen, Opm.: kleiig veen	
235 - 250	veen mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, Opm.: rietveen	

Appendix II Sneek, Het Eiland - Boorbeschrijvingen

20

Soort boring	: Archeologische boring
Coördinaatsysteem	: Rijksdriehoeksmeting
X-coördinaat (m)	: 174214
Y-coördinaat (m)	: 560563
Referentieveld	: Normaal Amsterdams Peil
Maaiveld (cm)	: 18
Datum boring	: 15-7-2021
Uitvoerder	: De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 50	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: puinspikkels	bouwvoor
50 - 80	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y3/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: kleibrokken	opgebrachte grond
80 - 180	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y3/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond	opgebrachte grond
180 - 200	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY2/2, spoor plantenresten, stevig, Opm.: gereduceerd	

21

Soort boring	: Archeologische boring
Coördinaatsysteem	: Rijksdriehoeksmeting
X-coördinaat (m)	: 174277
Y-coördinaat (m)	: 560584
Referentieveld	: Normaal Amsterdams Peil
Maaiveld (cm)	: 24
Datum boring	: 15-7-2021
Uitvoerder	: De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkur interpretati
0 - 30	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: puinspikkels, plastic	bouwvoor
30 - 60	klei zwak zandig, bruin-grijs, 10YR4/1, vergraven, Opm.: zandbrokken	vergraven
60 - 195	klei sterk zandig, bruin-grijs, 10YR4/1, vergraven, Opm.: gevlekt	vergraven
195 - 225	klei uiterst siltig, grijs-bruin, 5Y3/2, Opm.: ongestoorde bodem	
225 - 300	veen zwak kleilig, donker-bruin, 2.5Y3/1, kleilagen, Opm.: kleilig veen	

22

Soort boring	: Archeologische boring
Coördinaatsysteem	: Rijksdriehoeksmeting
X-coördinaat (m)	: 174297
Y-coördinaat (m)	: 560512
Referentieveld	: Normaal Amsterdams Peil
Maaiveld (cm)	: 25
Datum boring	: 15-7-2021
Uitvoerder	: De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkur interpretati
0 - 30	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: puinspikkels	bouwvoor
30 - 75	klei zwak zandig, bruin-grijs, 10YR4/1, vergraven, Opm.: zandbrokken, gevlekt, puinspikkels	vergraven
75 - 120	veen zwak kleilig, donker-bruin, 2.5Y3/1, kleilagen, Opm.: kleilig veen	
120 - 135	veen mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, Opm.: veen, houtresten	
135 - 200	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY2/2, spoor plantenresten, stevig, Opm.: gereduceerd, humusvlekken	

Appendix II Sneek, Het Eiland - Boorbeschrijvingen

23

Soort boring	: Archeologische boring
Coördinaatsysteem	: Rijksdriehoeksmeting
X-coördinaat (m)	: 174334
Y-coördinaat (m)	: 560582
Referentievlak	: Normaal Amsterdams Peil
Maaiveld (cm)	: 13
Datum boring	: 15-7-2021
Uitvoerder	: De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 15	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: puinspikkels	bouwvoor
15 - 40	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y3/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: klei- en zandbrokken	opgebrachte grond
40 - 95	klei uiterst siltig, bruin-grijs, 5Y4/2, vergraven, Opm.: zandbrokken, gevlekt, puinspikkels, scherpe grens, vergraven	vergraven
95 - 145	veen zwak kleilig, donker-bruin, 2.5Y3/1, kleilagen, zandlagen, Opm.: kleilig veen, veel rietresten, houtresten	
145 - 155	klei uiterst siltig, matig humeus, donker-grijs, 5Y3/2, spoor plantenresten, Opm.: plantenresten	
155 - 205	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY2/2, spoor plantenresten, stevig, Opm.: gereduceerd, siltlagen	
205 - 240	veen mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, kleilagen, Opm.: rietveen	
240 - 300	veen mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, Opm.: rietveen	

24

Soort boring	: Archeologische boring
Coördinaatsysteem	: Rijksdriehoeksmeting
X-coördinaat (m)	: 174381
Y-coördinaat (m)	: 560662
Referentievlak	: Normaal Amsterdams Peil
Maaiveld (cm)	: -10
Datum boring	: 15-7-2021
Uitvoerder	: De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 30	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, bouwvoor	bouwvoor
30 - 40	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y4/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: bouwzand	opgebrachte grond
40 - 80	veen zwak kleilig, donker-bruin, 2.5Y3/1, Opm.: kleilig veen, houtresten	
80 - 110	klei sterk siltig, grijs, 2.5Y4/2, spoor plantenresten, matig stevig, Opm.: veenbrokken, humusvlekken, verspoeld, puinspikkel	
110 - 150	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY2/2, spoor plantenresten, matig stevig, Opm.: humusvlekken	
150 - 200	veen mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, Opm.: rietveen, geleidelijke overgang	

25

Soort boring	: Archeologische boring
Coördinaatsysteem	: Rijksdriehoeksmeting
X-coördinaat (m)	: 174377
Y-coördinaat (m)	: 560567
Referentievlak	: Normaal Amsterdams Peil
Maaiveld (cm)	: 13
Datum boring	: 15-7-2021
Uitvoerder	: De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Appendix II Sneek, Het Eiland - Boorbeschrijvingen

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 20	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: puinspikkels	bouwvoor
20 - 35	klei zwak zandig, bruin-grijs, 10YR4/2, vergraven, Opm.: puinspikkels	vergraven
35 - 110	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: gevlekt, fragmenten puin	opgebrachte grond
110 - 150	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY2/2, spoor plantenresten, matig stevig, Opm.: humusvlekken, veenbrokken, verslagen/verspoeld	
150 - 190	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY2/2, spoor plantenresten, matig stevig	
190 - 200	veen mineraalarm, donker-bruin, 10YR2/2, Opm.: veen	

26

Soort boring : Archeologische boring
 Coördinaatsysteem : Rijksdriehoeksmeting
 X-coördinaat (m) : 174350
 Y-coördinaat (m) : 560492
 Referentievlak : Normaal Amsterdams Peil
 Maaiveld (cm) : 30
 Datum boring : 15-7-2021
 Uitvoerder : De Steekproef bv: Claartje Schamp

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort	Bodemkundige interpretatie
0 - 20	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin-grijs, 10YR3/2, Zand: matig grof, bouwvoor, Opm.: puinspikkels	bouwvoor
20 - 105	zand zwak siltig, licht-geel-grijs, 2.5Y6/1, Zand: matig grof, spoor ijzerconcreties, opgebrachte grond, Opm.: bouwzand	opgebrachte grond
105 - 165	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY2/2, spoor plantenresten, matig stevig, Opm.: humusvlekken, veenbrokken, verslagen/verspoeld	
165 - 200	klei sterk siltig, blauw-grijs, 10GY2/2, spoor plantenresten, matig stevig	